Published and distributed under permit (No. 781), authorized by Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

РІК ЗАЛОЖЕННЯ 1893.
„СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба висилати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
„SVOBODA"
("LIBERTY")
THE UKRAINIAN NEWSPAPER
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by UKRAINIAN NAT'L ASSOCIATION
at 83 Grand St., Jersey City, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

ОКРЕМЕ ЧИСЛО 4 ЦЕНТИ — Урядовий орган Українського Народного Союза — "SVOBODA" — Official organ of Ukrainian National Association. — SINGLE COPY 4 CTS.

РІК XXVIII. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., ЧЕТВЕР, 8-го ЦЬВІТНЯ 1920. ЧИСЛО 48. VOL. XXVIII. JERSEY CITY, N. J., THURSDAY, APRIL 8, 1920. No. 48.

УКРАЇНСЬКІ ВІСТИ.

ПРЕМІЄР НІТТІ ПРОТИВИТЬСЯ ЗИЗНАННЮ НЕЗАВИСИМОСТИ УКРАЇНИ.

Франція налягає на Польщу і Україну, щоб вони полагодили справу Галичини.

ВАШІНГТОН, 5. квітня. — Італійський премієр Нітті щойно передав іскрограмою до італійської омбасади головні точки італійської закордонної політики. На ті точки вашінгтонські політичні круги задивляються дуже делікатно і з великим застереженнєм, уважаючи новий напрям політики італійського премієра нічим иншим, лише інтригою.

Італія посварилась з Францією і Англією, а тепер вооружиться також проти Злучених Держав. Бо всі три згадані висше великі держави антанти моглиб легко дозволити, щоби італійські амбіції на Адріятику зматеріялізувались. Італія лише того бажає. Завдяки рішучому становищу Злучених Держав і Франції, Італії не дозволено зробити Адрійське море італійським озером. Се становище союзників і Америки супроти Італії спонукало італійську дипльоматію старатись викликувати клопоти у ріжних напрямах.

Франція бажає бачити сильну Польщу, що моглаб становити гарантію супроти німецької заборчости. Італія, щоби зашкодити Франції, противиться на мировій конференції всякому проектови, котрий стремиби до скріплення Польщі. Чехо-Словакія і Польща в виду грозячої німецько-мадярсько-большевицької небезпеки хочуть полагодити між собою непорозуміння. В тім помагає їм Франція. Знова Італія повідомила мадярських політиків, що італійська дипльоматія буде налягати на перемінення границь в користь Австрії й Мадярів, а на шкоду Чехо-Словакії.

Польща й Україна ведуть переговори, щоби мирно полагодити між собою спір в Галичині і опісля стати спільно проти большевиків. Франція заохочує до порозуміння. Знова Італія противиться визнанню независимости України, а домагається признання Савєтської Росії.

Югославія є ворогом італійської теорії на Адріятику. Франція і Англія хочуть сильної Югославії. Знова італійська дипльоматія попирає мадярську експанзію на кошт Югославії і обіцяла свою поміч Румунії в румунсько-югославяньськім не порозумінню в Банаті. Італія старається допомогти Чорногорцям відірватись від Югославії, а також намагаєсь злучити Румунію і Болгарію проти Югославії.

Військове положенне на Україні; Поляки заняли Бар.

ВАШІНГТОН, 5. квітня. — Іскрограма з Відня до української місії доносить, що українська армія під проводом генерала Омеляновича-Павленка находиться під теперішню пору в самім серці України, займаючи область від Дністра по Умань і Єлисаветгород.

Українські галицькі війска держить лінію Балта-Одеса. Галицькі війска воюють в порозумінню з придніпрянськими. Большевики уникають битви з Українцями.

ВАРШАВА, 5. квітня. — Урядовий комунікат польського генерального штабу оповіщає, що польські війска заняли Бар, на Поділлю.

Большевики атакують коло Славочного.

ВАШІНГТОН, 6. квітня. — В польськім посольстві сповіщають, що бої між большевиками і Поляками йдуть дальше. Большевики перейшли до оборонних позицій на Полісcю, однак атакують завзято польський фронт біля Славочного.

ЛЕНІН СТАВ РІШУЧИМ ВОРОГОМ ЦІЛКОВИТОЇ САМОСТІЙНОСТИ УКРАЇНИ.

У своїй ноті він дав до вибору; тісна федерація або цілковита злука з Росією.

ПАРИЖ, 6. квітня. — У своїй відозві до робітників і селян України московський премієр, Микола Ленін, заявився рішучо проти суверенности українського народу. Він дав лише Українцям до вибору: або федерація України з Московщиною або цілковите влучення України до Московщини. Відозва, яку Ленін найперше прочитав на зборах робітників у Москві, а опісля оголосив її в часописях, вчасти звучить:

„На Україні панування Денікіна було так тяжким, як панування Колчака на Сибірі. Нема сумніву, що лекції сього панування спонукають українського робітника і селянина яснійше зрозуміти цілі савєтської власти і до сильнійшої оборони останньої. В Московщині дідичівські посілости цілком знищено. Тесаме мусить статись на Україні, і савєтська власть українських робітників і селян мусить спричинити цілковиту руїну для поміщицької посілости, мусить визволити українського робітника і селянина від ярма поміщицького і від самих поміщиків.

„Однак крім сеї задачі ще є инші, які стрічали і ще тепер стрічають московські й українські робучі маси. Є також специяльні задачі савєтської власти на Україні. Одна з таких специяльних задач вимагає великої уваги в теперішній хвилі: се є національне питанне, або чи Україна буде окремою і независимою Українською Савєтською Соціялістичною Республікою у федерації з Російською Савєтською Республікою, чи злучиться Україна з Московщиною, щоби творити одну савєтську республіку.

„Інтерес робітництва вимагає цілковитого довіря, тісної злуки між робітниками ріжних держав і націй. Ми змагаємо до тісної злуки і цілковитої сполуки робітників і селян всіх націй в одну світову савєтську республіку.

„Коли український комуніст буде домагатись безуслівної державної независимости, ми будемо підозрівати, що таку політику боронить він не з точки погляду тимчасових інтересів українських робітників і селян, але щоби задержати дрібну буржуазію і малоземельну власність.

„Хтонебудь старається розірвати тісну сполуку Великої Росії з українськими робітниками і селянами, той помагає Колчакам і Денікінам і капіталістам — рабівникам усіх держав. Тому ми будемо боротися кроваво проти всякої язви націоналізму і проти відділення нас від наших українських товаришів".

Распря між боротьбістами і большевиками.

ВАШІНГТОН, 5. квітня (Комунікат Місії). — Старання московських большевиків дійти до порозуміння з українськими комуністами-боротьбістами не вдалися, і в Полтавщині та Катеринославщині вибухли свіжі селянські повстання проти савєтської власти.

Боротьба Українців проти большевиків в Києві провадиться майже без перерви, і стара столиця України дійшла до повної руїни. Остаточно „українське" правительство Раковського вицофалося з Києва і осадовилось в Харкові. Враз з тим змінено дату савєтського зізду на Україні, що мав відбутись 10. квітня в Києві. Зізд відложено до 1-го мая і він має відбутися вже в Харкові а не в Києві.

З Канади належить висилати гроші на передплату „Свободи" лише моні-ордером, а не паперовими грішми, бо сі стоять в Злучених Державах нисше ціни. При виміні числять 15 центів від кождого канадійського паперового долара.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

В ПАРЛЯМЕНТІ ВНЕСЕНО РЕЗОЛЮЦІЮ О ПОКІНЧЕННЄ ВІЙНИ.

Палата послів буде голосувати над проектом в четвер; надії на добрий результат.

ВАШІНГТОН, 6. квітня. Голова комісії для закордонних справ при палаті послів вніс нині резолюцію більшости, щоб покінчити війну з Німеччиною. До резолюції додано заяву, що дискусію над нею обмежається до девять годин і мається над нею голосувати в четвер. Резолюція меньшости буде внесена завтра.

Нині в палаті послів трохи дебатували над питанием мира. Вийшов на яву факт, що демократи постановили голосувати проти резолюції більшости. Посол Венебл, демократ з Місісіпі, атакував парлямент, що він узурпує конституційну силу, кажучи, що парлямент не має права кінчити війну. Йому відповідав посол Мондел, речник республіканської більшости, кажучи, що коли парлямент має право творити воєнний стан, то має також право творити стан мира.

Посол Мондел заповів принятте резолюції великою більшістю. Посли оплескували незвичайно сю заяву. „Нині — казав посол Мондел — ми лише вислали передну сторожу. В четвер наступив бомбардованне і артилерійний огонь, а відтак принятте резолюції про мир".

Посол Блек, демократ з Тексасу, заявив ironічно: „Я думав, що републіканська партія не пійде слідами большевиків, роблячи окремий мир з Німеччиною".

40 літ тюрми за убийство.

МОНТЕСАНО, Вашінгтон, 5. квітня.—Сімох осіб узнано нині тут винними злочину другорядного морду в убийстві Ворреna Гріма, який впав жертвою підчас паради в Сентралії в день завішення оружа. Виновників засуджено на найменьше 25, а найбільше 40 літ тюрми. Суддя спротивився просьбі засуджених, аби їм уділити другу розправу.

Проект о відкликанне шпигунського акту.

ВАШІНГТОН, 5. квітня. — Посол Райт, демократ з Джорджії, вніс сьогодня резолюцію, щоб парлямент відкликав сім воєнних постанов, між ними акт про військову службу, акт про шпигунство і инші.

Демократизм при виборах.

МОНТГОМЕРИ, Алабама, 6. квітня. — Стейтовий екзекутивний комітет демократичної партії постановив, що Мурини не можуть голосувати при надходячих правиборах 11. мая. Ся постанова не відбирає однак Муринам права голосувати при виборах.

Хочуть тіснійших зносин з Польщею.

ВАШІНГТОН, 5. квітня. — На зборах Польсько-Американського Товариства в Варшаві, які відбулись 23. марта члени домагались навязання тіснійших зносин між Злученими Державами і Польщею. Яко одно з многих средств до осягнення тої цїли пропонується виміну університетських професорів. Хочуть Поляки, щоб американські університети виміняли кілька своїх професорів з університетами в Кракові, Варшаві, Львові і Вильні.

Соціяліст перевибраний посадником міста.

МІЛВОКІ, Вісконзин, 6. квітня. — Мейор Даніель Гоан, соціяліст, зістав перевибраний при найновійших виборах. Гоан дістав 25.611 голосів, а його противник Віліямс, безпартійний, дістав 22.710 голосів.

Суддя признав Ірляндську Республіку.

ШІКАГО, 6. квітня. — Перший раз в історії Злуч. Держав Айриш, вибираючи горожанські папери в американськім суді, був змушений відречися льояльности Ірляндській Республіці. Суддя зажадав від чужинця, що прибув тут з Ірляндії, щоби він, як сього вимагає конституція, вирікся свого президента і свого правительства; в тім случаю Айриш вирікся президента Де Валери і його правительства.

„Змушуючи чужинця відречись вірности Ірляндській Республіці, — сказав суддя — я хотів виразно зазначити, що простягаю юридичне признанне фактичному правительству, яке тепер вдійсности істнує в Ірляндії з волі девять-десятих частий народу. Я так хочу розуміти принцип самовизначення народів, проголошений президентом Вілсоном.

„Хоч ірляндське правительство не є визнане иншими державами, то воно вдійсности є правительством. Британське правительство контролює Ірляндію лише силою оружа, бо вибрані представники народу находяться в тюрмах або на вигнанню, підчас як краєм правлять настановлені люди. Се однак не збиває факту, що Ірляндська Республіка повинна бути признана яко окрема одиниця".

Побіда Джонсона при правиборах в Мішіґен.

ДІТРОЙТ, 6. квітня. — Сенатор Гірам Джонсон, поступовий республіканин з Каліфорнії, аспірант на президента Злучених Держав, побідив на цілій лінії при правиборах в стейті Мішіґен.

Противник Джонсона, генерал Вуд, що був певний своєї побіди, поніс соромну невдачу. Джонсон дістав при правиборах 124.727 голосів; Вуд дістав 81.994; Ловден дістав 43.965, а Гувер дістав 40.208. Сам Джонсон дістав стільки голосів, що Вуд і Ловден разом.

Побіда Джонсона захитала його противниками в республіканській партії, котрих він має не мало. Знавці ситуації впевняють, що тепер Ловден мусить абсолютно вицофатись з правиборчої кампанії, і боротьба пійде лише між Джонсоном і Вудом.

Прихильники Джонсона кажуть, що свою побіду в Мішіґен він має завдячити свому рішучому становищу проти мирового трактату і Союза Держав. Також много допомогло Джонсови те, що він домагався відкликання американських війск з Сибіри, а звісним є, що на Сибіри були виключно полки з Мішіґен.

Скільки заробила молочна компанія.

НЮ ЙОРК, 7. квітня. — Молочна компанія Бордена мала за 1919 рік 4,284.602 долярів чистого приходу.

Італія шукає місця для своїх еміґрантів.

РИМ, 2. квітня. — Італійське правительство заходиться перевести якось організацію своїх горожан, що задумали еміґрувати з рідного краю. Ходить правительству о те, щоби з тої еміґрації мала якусь користь і держава. Тому правительство ладиться звернути еміґраційну струю в ту сторону, відки такої користи можнаб найбільше сподіватись.

Італійський підсекретар для закордонних справ, промовляючи онодї в палаті послів, заявив, що Франція дає гарантії на обезпеченне італійських еміґрантів, котрих вона потребує для відбудови краю. Старається правительство поздержати еміґрацію до Бразилії, котра потребує лише таких робітників, котрі працювалиб при кавяних плантаціях.

УГЛЕКОПИ ПРОТИВЛЯТЬСЯ НАЙНОВІЙШІЙ УГОДІ З КОПАЛЬНИКАМИ.

Понад 5,000 робітників у Канзас, Іллінойс і Огайо покинули працю.

ПІТСБУРГ, Канзас, 5. квітня. — Понад 2.000 робітників копальняних вийшли тут нині на страйк, не будучи вдоволеними з найновійшої угоди майнерської юнії з союзом властителів копалень.

ВІЛІНГ, Вест Вірджінія, 5. квітня. — Около 3.000 східноогайських майнерів, що вийшли на страйк минулої пятниці, не повернули до праці мимо просьб юнійних провідників.

СПРІНҐФІЛД, Іллінойс, 5. квітня. — Не будучи вдоволеними підвишкою платні, яку надмінено в новім контракті, углекопи у многих копальнях полудневої части стейту не хочуть робити. Після нового контракту, компанічні робітники дістали найменьше $5.75, а найбільше $6.00 денно.

НЮ ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Огайо, 5. квітня. — Лише три копальні повіті Тоскаравас працювали нині. У всіх прочих робітники вийшли на страйк, невдоволені одним доляром підвишки платні понад 5 долярів, які вони побирали доси.

Властителі копалень твердого угля годяться дати 20% підвишки платні.

НЮ ЙОРК, 6. марта.—Представники властителів копалень твердого угля противляться домаганням робітників о 60% підвишки платні, о 5 днів тижневої праці і 6 годин денної праці. Копальники кажуть, що на ті жадання не можуть згодитись. Вони остаточно дають робітникам 20% підвишки платні, але рішучо противляться скороченню годин і днів праці.

Богато чужинців виїхало із Злучених Держав.

НЮ ЙОРК, 7. квітня. — Від дня завішення оружа на боєвих фронтах в Европі із Злучених Держав виїхало 275.000 чужинців, котрі вивезли з собою 550,-000.000 долярів.

Іміґраційні урядники кажуть, що коли лише перевозові і пашпортові услівя поліпшаться, ще 1,125.000 чужинців більше опустить сю державу. Вони заберуть з собою велику суму гроший, бо около 2,250,000.000 долярів.

В заміну за реєміґрацію Злучені Держави не дістають майже нічого доброго. Відси виїзджають добрі робітники, а приїзджають непродуктивні і нефахові. Дотого майже всі іміґранти є женського пола, а лише маленький процент є мужеського. Причина, що мало мущин приїзджає до Злучених Держав лежить в тім, що европейським державам бракує мущин, а є велика надвишка женщин. Примірom у Франції, обчисляють, є три женщини на одного мущину. Французьке правительство не заборонило мущинам еміґрувати, однак ставить їм всякі перешкоди.

Найбільше іміґратів походить тепер з Італії. З усіх іміґрантів, які по війні прибули до нюйорської пристані, 90% є Італійці.

Населенне Канади.

ОТТАВА, 6. квітня. — Державний секретар Сіфтон оповісти нині в палаті послів, що населенне Канади в 1920 році обчисляють на 9,000.000 душ, в порівнанню з 7,000.000 в 1911 році.

Загальну суму податку, який Канада думає збірати в 1920 році, обчисляють на 325,000.-000 долярів. На одну особу припадає $36.11.

ЗАГАЛЬНІ ВІСТИ.

ЯПОНЦІ СКИНУЛИ РЕВОЛЮЦІЙНЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО У ВЛАДИВОСТОКУ.

Війска перевели нічю замах і арештували та вивезли всіх провідників революції.

ВЛАДИВОСТОК, 5. квітня. — Японські війска окупували нині Владивосток по 8-годинним кровавім бою на улицях міста. Японський державний прапор повіває з усіх державних будинків в місті.

Декотрі члени революційного правительства вже арештовані і депортовані. Російські війска розоружені.

Цілу ніч в місті стріляли з крісів, скорострілів і гармат. Противна сторона не ставила опору, бо японські війска окупували місто цілком несподівано для соціялістів-революціонерів, котрі були тут при власти початку лютого.

Маніфест московських меньшевиків.

ЛОНДОН, 4. квітня. — Іскрограма з Москви доносить, що ґазети помістили маніфест лівого крила меньшевицької партії, в котрім повідомляють про цілковите зірванне зносин з партією, про приналежність до Третього Інтернаціоналу і до савєтського правительства.

Польські обіцянки для шлеських Німців.

БЕРЛІН, 3. квітня. — Польське правительство обіцяло Німцям з Тешинського Шлеску повну національну автономію, німецький університет та академію для копальняних наук, щоби лише Німці голосували при плебісциті за Польщею.

Чехо-словацькому духовенству заборонено брати участь в політиці.

ВІДЕНЬ, 5. квітня. — Становище священика в Чехо-Словакії означено так, що лише в церкві і в часі сповнювання релігійних функцій він є священиком, а позатим є приватним горожанином.

Щойно внесений в чеськім парляменті законопроект забороняє священикови, під загрозою кримінальної провини, мішати політичні справи на проповідниці. Законопроект вніс міністер справедливости.

В церкві не вільно священикови обговорювати питання про якінебудь державні або суспільні інституції; не вільно критикувати закона; не вільно рекомендувати або відкидати якунебудь політичну партію або кандидата на публичне становище. Взагалі священикови рішучо заборонено мішатись до політичних справ.

Похід сліпців в Анґлії.

ЛОНДОН, 5. квітня. — Около 80 сліпців рушили нині походом з Манчестер до Лондону. По дорозі до походу будуть прилучатись партії сліпців з инших місцевостий. Сліпці постановили стати перед премієром і жадати від нього державної запомоги для сліпих цивільних горожан, аби вони могли побирати науку в данім фаху і опісля в той спосіб заробляли на своє удержанне.

ЛАТВІЯ ДОМАГАЄТЬСЯ ВІД БОЛЬШЕВИКІВ 2.000,000,000 ВІДШКОДОВАННЯ.

Одним з услівий мира є також безуслівне признанне політичної независимости.

РИҐА, 6. квітня. — Латиська мирова делеґація відїзджає на мирову конференцію з большевиками 10. квітня. Між делеґатами панує переконанне, що не буде найменьшої трудности при осягненню признання независимости Латвії ані при означуванню границь. Савєтська Росія признає Латвію на етноґрафічних землях.

Більше клопоту буде при полагодженню економічних питань. Латиські делеґати виготовили лісту страт, за які домагаються відшкодовання. Сума відшкодовання після передвоєнної скалі виносить 2.000,-000.00 рублів в золоті.

Латвія домагаєсь від Росії 81,000.000 рублів за знищення засівів, спричиненого царською армією, і 17,000.000 рублів за шкоди, спричинені большевицькою армією.

За знищення фабричних будинків царською армією Латвія домагаєсь 1.134,000.000 рублів, а за знищення большевицькою армією 114,000.000 рублів.

За знищення господарств царською армією Латвія домагаєсь від Росії 25,000.000 рублів, а за знищення большевицькою армією 15,000.000 рублів відшкодовання.

Крім того Латвія домагаєсь звороту всіх машин, господарських знарядів і архівів, забраних підчас війни. Коли річи не можуть бути звернені, Латвія жадає за них відшкодовання в золоті. А щоби мати бодай понятте, скільки тих машин було, вистарчить знати, що на їх вивіз ужито 30.000 возів.

В заміну за всьо Латвія годиться взяти відповідну частину довгів бувшої російської імперії, але Росія має признати їй правну скількість російських золотих резерв, як се признано Естонії.

Польські мирові делеґати.

ВАРШАВА, 5. квітня. — Мирові переговори між Польщею і Росією відбудуться в Борисові. Польськими делеґатами будуть: Патек, міністер закордонних справ; Шебеко, посол до Берліна; Рачкевич, бувший президент польської комісії в Петрограді; генерал Сосонков?скі, помічник міністра війни; і чотири члени сойму.

Їх відвезе до Борисова специяльний поїзд з десяти возів, який і буде їх головною кватирою в часі переговорів.

Баски домагаються независимости.

САН СЕБАСТІЯН, 6. квітня. — Провінції Басків в Еспанії і Франції вислали делеґатів на зізд, який має висловити бажанне признати окремішність і независимість Басків.

(Баски або Біскайці замешкують полудневo-західні провінції Франції і північно-західні провінції Еспанії. В рідній мові вони звуть себе Евскальдунаками. Величину цифри їх національности обчисляють на 600.000. Їх мови не розуміють ані Французи ані Еспанці, і учені не можуть дійти до жерела, яке відкрилоб їх національне походження).

"SVOBODA" (LIBERTY)
The Ukrainian newspaper published three times a week: Tuesday, Thursday, and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ESTABLISHED 1893.

VLADIMIR B. LOTOTSKY, Editor-in-Chief,
ANDREW SAWKA, Business manager.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION:		ПЕРЕДПЛАТА:	
United States:		в Злучених Державах:	
1 year	$3.75	на рік	$3.75
6 months	$2.00	на пів року	$2.00
3 months	$1.25	на 3 місяці	$1.25
In Jersey City and to foreign countries:		В місті Jersey City і за границю:	
1 year	$5.00	на рік	$5.00
6 months	$2.50	на пів року	$2.50
3 months	$1.50	на 3 місяці	$1.50
Single copy 4 cents.		Поодиноке число 4 центи.	

В Канади належить висилати гроші лише моні-ордером, а не паперовими грішми, бо сі стоять в Злучених Державах нисше ціни. При виміні числять 15 центів від кождого канадійського паперового доляра.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: SVOBODA, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Телефон Адміністрації і Редакції — 498 Montgomery.

Телефон Гол. канцелярії Укр. Народного Союза — 1838 Montgomery.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу "Svoboda".
При висиланню замовлення належить долучити моні-ордер або чек.

За всі оголошення поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає.

ЩО ТЕПЕР ДІЄТЬСЯ НА УКРАЇНІ?

Наша часопись одержала з Европи отсі відомости:

Українське військо під проводом Омеляновича-Павленка в половині лютого с. р. тримало лінію Ольгопіль-Балта, на пограничу Поділя й Херсонщини, при бесарабській границі. Було його 12 тисяч. В Одесі було тоді ще трохи Денікінців які уступили перед большевиками. Були там також Галичани, які тримались невтрально (по пізнійшим відомостям виходить, що по виході Денікінців Одесу заняли большевики, а Галичани мусіли вийти з Одеси і стали коло Бірзулі, близше до українського війска; їх рахують приблизно стількиж і вони підлягають Павленкови як головному командантови).

Цивільні українські власти рахували тоді своїм районом наддністрянське побереже між польською окупацією і українським фронтом: Стара Ушиця, Могилів, Ямпіль.

В Ямполі місцеві люди зорганізували свою трудову раду і вибрали свого комісара.

В Могилів кабінет Мазепи посилає ґуберніального комісаря, хотячи там зробити свій центр. Там дійсно є якась українська ґрупа (судячи з того, що відтам спішать до Каменця ріжні „комісари" й „отамани" заявляючи, що вони там найстарші, і домагаючись гроша).

Винницю Мазепа і товариші мусіли покинути перед большевиками. Таксамо, видко, покинула свій район літинсько-хмельницька „краєва рада": др Макух подавсь до Могилева, а про Паливоду писали, що виїхав за кордон. Більшість українських соціялістів-революціонерів одначе осталась у Винниці і про них ідуть вісти, що вони звязались з „боротьбістами", тими, що ранійше остались поті другому боці фронту (в кабінеті Мазепи остались властиво самі тільки соціял-демократи, які й підтримують фікцію власти Петлюри; хоч вони перед партіями й осуджують його політику, бо він властиво їх одинока підпора, тож вони й не рішаються його кинути; усі инші партії рішучо сього добиваються, але з ідеї „єдиного національного фронту" роблять їм сю уступку і тягнуть той „тимчасовий стан").

В каменецькому районі почалось формованнє петлюринської армії, (але йде слабо). Кермує сим Шаповал (який тішиться прихильностю польського „довудци дивізії" Краєвського, але серед Українців не має довіря). Всіх тягне на схід. Богато людий, урядовців, повиїздило вже з польської окупації; инших стримують тільки морози. Поляки на се дивляться криво і не позволяють навіть з державної скарбниці посилати гроші на схід, поза їх окупацію, — навіть у район Мазепи, добачуючи в тім можливу небезпеку для Петлюри.

В Каменці репрезентує українську владу „головноуповажнений" Огієнко (ректор каменецького університету) але в дійсности всю власть забрали Поляки; навіть державною скарбницею розпоряджаються вони. Місцева їх ґазета „Ziemia Podolska" виступила навіть з домаганнєм спольщення шкіл й університету, і була закрита (за передчасне виявлення польських намірів). Серед людности сі польські претенсії і польський режім взагалі викликає страшенне обурення, а навіть і серед Євреїв, впрочім прихильних українству. Один з місцевих еврейських авторитетів казав, що коли давнійше за Поділю було яких 2%, то тепер і стільки нема. Євреї не навидять їх всіми фібрами. „Коли таке продовжиться — каже — то всі пійдуть туди, де буде Україна" (Треба пояснити, що Євреї до Петлюри ставляться теж неприхильно).

Між иншим горять в Каменці будинки, де розташувались польські власти. Два дні горіла ґубернаторська палата, де уміщалась „команда пляцу" і жандармерія; потім загорівся будинок судових установ. Страшенно переслідувано Жидів підчас сеї пожежі; затримувано їх на улицях та посилано гасити огонь. Сими секатурами, що ріжних старих Жидів та Жидівок хапають на улицях „на роботу", та ще й притім знущаються, бють по лиці, страшенно розлютили на себе Поляки еврейську людність.

Поки Рось зоветься Росью,
Дніпро в море ллється,
Поти серце українське
З панським не зживеться.

Панько Куліш.

ЧИ ІСТОРІЯ ПОВТОРЯЄТЬСЯ?

Чи лише панська історія повторяється, чи також і народня?

Тому півтретя століття український гетьман, Іван Виговський, підписав у Гадячі умову з Поляками, в якій Поляки признали були українську республіку з виборним гетьманом, війском, міністерським кабінетом, скарбом. Одначе Україна мала ще признавати польського короля.

За признанне польського короля яко зверхника України Польща обовязалась помагати Україні проти Московщини.

Але польські війска, що прийшли нібито на поміч Україні проти Московщини, нищили край і людий гірше ніж в занятому ворожому краю.

Се спричинило народні бунти проти польських „союзників" і „гостий".

За сі бунти польські наїзники ще гірше катували населенне, а гетьмана Виговського засудили на смерть і розстріляли, не дозволяючи йому навіть висповідатись, хотяй не могли доказати йому жадної вини.

Отак скінчилась перша проба угоди і приязни з Ляхами української народньої республіки.

• • •

Та історія повторяється.

Повторяється дуже часто.

І тепер повторилася.

Отаман Петлюра і його міністри їздили до Варшави за угодою з Ляхами.

Підписували умови; віддавали Ляхам і землі і нарід.

Аби тільки признали Ляхи українську республіку і дали поміч проти Московщини.

І знов як за Виговського Ляхи обіцяли і признати Україну і дати їй поміч проти Московщини.

І знова як за Виговського нібито проти Московщини післали свої війска на землі України.

І знова як за Виговського нищать Ляхи український край і нарід.

Граблять, рабують, палять, убивають.

Що змінилось за 256 літ?

Ніщо не змінилось!

Те, що було тому півтретя століття, повторяється тепер до слова.

Ріжниця тільки та, що Ляхи не убили отамана, як се зробили їх діди.

• • •

Ляхи навчились своїх дідів наслідувати.

Українці навчились наслідувати дідів своїх.

Ляхи вірять, як їх діди вірили, в напад і рабунок.

Українці вірять, що Ляхам можна вірити.

Часи нові, люди нові. Але люди не змінились в ході часу. І тому історія повторяється.

І тому є ще такі люди, котрі ідуть до Варшави повторяти історію з часу Виговського.

• • •

Але Ляхи не навчились з історії правди.

Вони не навчились того, що за Виговського Польща допустилась великого злочину супроти України.

Вони не навчились, ані не пізнали, що їх предки були злочинці.

І тому знова повторяють злочини, так добре знані з історії українсько-польських відносин.

А Українці знова — не пізнали ще того, що Поляки нічого не навчилися з історії. І тому вірять їм легкодушно.

Історія тому повторяється.

• • •

Та при тім усім ще одну річ треба помятати.

Іменно, що тому 262 роки угоду в Гадячі підписали польські пани з українським гетьманом і його старшиною.

І що тесаме повторилось було тепер, за Петлюри, у Варшаві.

І тепер з одної сторони були польські пани, — а здругої український отаман і його міністри.

І таксамо як за Виговського український нарід повалив умову з Польщею народньою революцією, так теж і тепер сталося.

Отже і тут історія повторяється.

Пани пишуть і підписують чорнилом, а народ перекреслює те, що пани підписали, — народньою кровю.

Народньою революцією.

Се значить, що не лиш пани історію повторяють, але й нарід.

Бо не лиш пани її творять, але і нарід.

І як нарід виратував був Україну від польської „приязни" за Виговського народнім повстаннем, так зробить він і в теперішню хвилю.

Але богато панів того не запише в історії, бо вони кажуть, що то вони роблять історію а не нарід.

Бо як вони повторяють історію, то також тільки панську; лише те повторяють, що їх предки пани робили.

А нарід має направляти се, що вони натворять, і за се платити своєю кровю.

Але і се буде записане в історії.

УКРАЇНА НАРОДНЯ ЧИ ПАНСЬКА?

(До дискусії про українську державну політику).

(Лист до галицьких приятелів і однодумців).

Хвилеве звиненне української державної машини в Каменці Подільському, могло довести до розеднання між придніпрянськими і галицькими війсками та громадянськими діячами. Шукали з усіх сторін її причини; кидали легкодушно клеймом „зради"; робили під її впливом політичні акти розпуки (варшавський акт з 2. грудня, 1919). З другої сторони люди доброї волі тремтіли, що ось зарисовується прірва між придніпрянщиною і Галичиною. Робили заходи, щоб повести міст через неї і т. п.

Тимчасом глибший погляд на сю, так звану, каменецьку трагедію, на творців і акторів її, інспіраторів і тих, що кують із неї в даний момент свій політичний капітал, — дає нам цілком инший образ.

Не Галичани і придніпрянці, не варшавці і денікінці входять тут в гру. Стають проти себе остро і сміливо два політичні світогляди, два суспільні, два національні, два культурні світогляди. **Один: се український народ,** се повстанчі маси Придніпрянщини, що за протяг недовгого часу української революції перейшли семимилевим кроком шалений розвиток від етнографічної, безіменної маси до українства, яке спершу проявляється в них в еґоїстичній обороні своєї хати і свого села перед всяким наїзником хто-б він не був; яке приневолює до оборони повіта і землі; яке вкінці доводить до національної свідомости; яке в наслідках витискає на сю, донедавна етнографічну, масу почутте і розумінне ідеї державности; ставить її в боротьбі за загрожену державність і мусить довести до завойовання власної самостійної держави. Се з другого боку галицьке стрілецтво і козацтво, яке теж після 1. листопада, 1918, не вповні ще було свідоме відповідальности, що її вложила на них завойована сміливими головами українська державність на галицькій землі, а протягом пів року боротьби так перетворилось, що з голими багнетами, без набоїв, відстоювало натиск ворога, і коли перейшло за Збруч, до сеї пори голови свої кладе поруч із придніпрянським козацтвом за ідеал власної, самостійної держави. Се далі ті робітники праці й ума, що стають поруч безіменних лицарів-козаків і на відвойованому клаптику території починають свою муравлину працю будови державного життя. Се врешті робітники на всіх царинах життя, що полишились на завойованій ворогом території української держави, так на Придніпрянщині як і в Галичині і кождим своїм кроком, кождим вчинком закріплюють те, що піддержувати-ме ідею української державности на землі, яка хвилево опинилась у ворожій окупації. Се вкінці висланники української держави за кордон, які маючи в душі зрозуміннє української державности, працюють словом і ділом для будови самостійної України!

Се та перша категорія людий, яких не ділять ніякі кордони, ніякі фронти, се ідейні кадри свідомого українського громадянства, демократи з крови й кости, які зрозуміли одно: українська народня маса мусить мати свою самостійну державу, бо тільки така держава забезпечить свому народови землю і волю, — Українська Народня Республіка мусить опиратись на народній масі; бути висловом її потреб, її змагань, бо тільки таку Українську Народню Республіку захистить український народ. В праці для української держави найдуть себе всі робітники, всі творці і будівничі. Духове обєднанне внутрішнього фронту заставить кождого з них: Придніпрянця і Галичанина, козака й адміністратора, ученого, педагога, письменника, стати кождого на свойому місці поруч себе до реальної роботи.

А з другого боку стоїть инша категорія людий, і то від селянина до умового робітника, політика і т. п. В сій категорії подають собі руки ріжні типи: Так **московський чи польський поміщик на Придніпрянщині, як польський і жидівський поміщик у Галичині. Поруч них стане український поміщик, тут і там. Обєднає їх економічний інтерес.** Подасть їм руку український богатий мужик-кулак, загрожений нарівні з ними у свойому клясовому інтересі. Достроїться до сього товариства московський, польський, жидівський, український і всякий инший промисловець і великий комерсант. Підпомагати їх буде московський, польський чиновник-бюрократ саботажем української демократичної держави. І весь сей гурт, працювати-ме під проводом споріднених з ними економічно, культурно або політично людий, які промовляти-муть і вести-муть акцію на політичній арені в імени української нації.

Сі політики, одні із старої австрійської, другі з московської школи, не ішли і не будуть іти ніколи самостійно, бо не вірили і не вірять у свій народ і в себе. Одні звязані економічними інтересами з противниками демократичної України; инші задовго тягли чуже державне ярмо і душа їх уже не всилі переродитись. Для них Україна без чужої допомоги, се корабель без стерна! Для них вся сила українського народу, селянська маса — се темна маса еґоїстів! Для них українські повстання, — се банди. Завязки в людях нового українського державного апарату, хоч як слабого і повного помилок у початках, — у них се безпримірні і злосливі неуки і дурні. Зате московські саботажники-бюрократи — осе надійний елемент, якому вони радо довірили-б будувати свою Україну.

А московські й усякі инші гетьманські політики за кордоном, се відповідне для них товариство, се гурти, з якими їм найлекше було обєднатись і вести на спілку злочинну роботу: руйновання української демократичної держави. І все одно, чи сидять вони у Варшаві, в Парижі, Берліні, чи у Відні, — вони вкінці знайдуть усі одну мову, бо обєднує їх один політичний, суспільний, культурний інтерес, а розєднує тільки хвилева тактика. Вони будуть навіть побивати одні одних, але в добиванні змагань за самостійну демократичну республіку вони подають собі напричуд дружню руку. А поза їх плечима стоїть цинічна зграя спекулянтів, які державним грошем мали підпомагати українську армію амуніцією, одіннем, ліками; український народ ратувати перед зморою пятнистого тифу, а з того всього нічого не доставили, тільки спекулювали на валюті і дожидались тої щасливої хвилі, коли провалиться ворожа їм демократична самостійна держава, і вони увільняться від правної відповідальности за свою грошеву господарку.

Ся зграя перша зрозуміла тепер вагу моменту. Вона перша зрозуміла, що стоять проти себе дві сили: **Україна, яка вислала їх,** яка бється на життє і смерть на всі фронти за свою самостійність з ворогами, не може сконсолідуватися внутрішно в тій нерівній боротьбі; в додатку загибає від безпримірних пошестий. Україна, яка вислала їх, жде на їх працю і зажадає від них рахунку — і **Україна, яка, розбита ще за кордоном на ріжні орієнтації** (московську, польську, антантську, германську), — шукає себе, консолідується і дожидається від них фінансового благословення. В любому моменті з радої душі поблагословлять її, бо звільняться хвилево від карної відповідальности.

Отсі два табори стоять сильно проти себе. **Перший виковує свою силу і обєднанне в кровавих змаганнях на полях бою — у серці України;** в терпіннях від знущань ворогів, на окупованих областях. **Другий** в секретних дипльоматичних і всяких инших кабаретових сальонах, **шукає спільної мови, щоби збудувати монархічну буржуазно-поміщицьку Україну,** розуміється збудувати її на руїнах того, що здвигнув український народ і що стараються закріпити при його помочі сторонники самостійної, демократичної (меньше чи більше соціялістичної) України.

Оба табори відкрили карти. **Перший жертвами в бою і жертвами на ложі смерти** від тифу й инших зараз на Україні та своєю неподатностю ні в право ні в ліво, коли не збережеться засади самостійности і демократичности (до соціялізму). **Другий своїми варшавськими і париськими заявами** виступив ясно проти самостійности усієї України, або її частин, виступив проти наділення українського селянина землею, а своїми сполуками і союзами з непримиримими ворогами української самостійности і упертостю, як спершу думалося, в помилках, дав доказ, що занята ним раз лінія — се ясно зазначена ним лінія засаднича, лінія анти-демократична, лінія меньше або більше монархічна, лінія польоно- або москвофільська, а рішучо анти-самостійницько-українська.

Коли перед місяцем, двома, не проявив ще сей останній табор вповні свого лиця, можна було думати, що люди доброї волі зневірились хвилевими невдачами і попали на дорогу помилок. Сьогодня, коли занята ними лінія вповні скражувала, а вони далі вперто держаться її; що більше, уживають всіх заходів, щоб противний собі габор скомпромітувати і здискредитувати, зарисовується їх обличе.

І коли перед місяцем, двома, вживалось заходів, щоб відвернути людий від помилок; щоб провести місток поміж тими, що зневірились і тими, що з вірою ідуть вперед, сьогодня такі змагання були-б безцільні і даремні. Даремні тому, що не легко в політиці завертається з так ясно витиченого шляху, а безцільні тому, що не можна найти спільної мови для двох протилежних таборів, які стають антиподами для себе.

Тепер тільки одно питанне стоїть перед кождим громадянином української нації: Докладно спитати свою душу і своє сумлінне, на котрому шляху йому поле і можність до праці. З одної сторони потрібно робітників на Україні, в обставинах таких, як вони є, при небезпеках усіх, які-б вони не загрожували. А тим, що спинились за кордоном і звязані працею не можуть покищо вернутись на Україну, требаб поставити собі питанне, чи хочуть вони напружити всі свої сили до праці для ідеї, за яку гинуть і мруть тисячі на їх рідній землі. Чи може красше пійти там, де оплюгавлюється самостійницькі соціялістичні стремлїння і де куєтся нові кайдани для волі України. Безхарактерний був би той, хто станув би на мості і тільки міркував би: Вратується чи втоне? Се становище, що правда, забезпечувало-б йому корисну позицію на оба фронти.

Сим письмом звертаюся до своїх товаришів по праці, до своїх товаришів по політичним переконанням; звертаюся, щоб дати свій погляд на те, що робиться на землях України і за кордоном.

Коли з одної сторони ідуть сильні змагання урядових і громадянських кругів о відвойованне суверенности в етнографічних границях, забезпеченне народови землі й укріпленя української державности, при чому дожидається нетерпеливо скорої і видатної допомоги від людий висланих з українськими грішми за купном воєнних і лікарських припасів; і коли за кордоном тисячі полонених ждуть на поворот до своєї землі, а рідна земля жде на їх допомогу в боротьбі з ворогами, — **представники табору ворожого сій позиції роблять безсоромні злочинні умови з ворожими правительствами; унеможливлюють закупно і висилку матеріялу на Україну; утруднюють полоненим поворот до рідної землі; а рівночасно в політичною їх акцією лицарі пера як Придніпрянці так і Галичани, прихильники монархістичного режіму, не занедбують свого гончого обовязку.** Зачали від особистого осмішування людий противного табору, глузовання з їх праці. Перше вістре своє звернули проти тих, що пером стали на службу Україні. Обиватель читає; сміється; починає легковажити ідеольоґів соціялістичної України. Далі звертається їх вістре проти представників уряду на Україні й за кордоном і тут уже не сміх служить їм способом боротьби. Треба досаднійше опоганити тих, що в їх руках керма української держави. Штучно дібраним виказом недомагань, при рівночаснім замовчуванню злочинної роботи й саботажу їх же однодумців, узискується ефект, на який полювалося. Отож: нездарність уряду з огляду на особи, з огляду на ідею, яку проводять вони, з огляду на способи, якими послугуються. Обиватель дійсно бачить всякі недомагання і уряду й дипльоматів і адміністрації й військового, апровізаційного й санітарного апарату. Добірно зложені клевети на представників української державности, а через прирівнанне повстань до банд, і на ту мілітарну силу, на яку опирається уряд, дають обивателеви невірний образ дійсного стану річий і ширять в нього зневіру до чинників, які відповідають за українську державність. Врешті з одної сторони погрози большевизмом, з другої надією помочі, яку реакційні європейські круги дали-б на випадок всяких федерацій, викликується в душі обивателя, спрагненого спокою, тугу за зміною, яка-б дала той спокій, яка принесла би нову благодать на Україну. І на тлі того всього розладя зарисовується новий образ. Покищо обєднаний комітет з трох Українців і трох Москалів (причому й один Галичанин був би між ними), а там далі гетьманство, федерація, цар і всякі инші комбінації заляканого соціялістичним режімом буржуя. Розуміється, допомога тих чужих правительств, котрі держать у своїх руках державне майно українське і українських полонених і в даному разі, коли все відмовить, так бодай забезпечене матеріяльно безжурне життє. Отсе картина, яка ромальовується з усею послідовностю перед очима уважного глядача і яка погрожує несвідомих річи людий загнати на шлях руйновання української державности.

Антін Крушельницький.

(З віден. журнала „На Переломі").

ЛИСТ З ПАРИЖА.

(Спеціяльна кореспонденція „Свободи").

ТРОШКИ ТАНЦІВ. — СУМНЕ ТА ВЕСЕЛЕ.

Щоденні париські некрольоґи моглиби зробити енциклопедистом і базікою кождого хто хотівби присвячувати згадку меньш-більш відомим іменам. Великій людині лекше вмерти на протязі одної ночі ніж найбільшому критикови познайомитись так швидко з його діяльностю.

Тому з дуже легким серцем мусить щоденний критик приймати звістку про легку смерть легких жінок, — осьтаку як свіжа смерть світової „танцюючої звізди" Габі Деліс. Кождий, хто раз бачив її, може написати в її честь некрольоґ.

Вмерла одна з найкрасших сучасних жінок (по думці тих, що не вірять в красу жінок, яких не бачили), одна з найдорощих артисток і любок, одна з найпопулярнійших танечниць. Вона вміла цікавити світ не лишень скромними (і нескромними!) засобами свого хореографічного мистецтва. Всі цікавились її перлами як трофеями переможця; її капелюхами, між якими були такі, що нагадували водопад Ніяґари, куди вона їздила окремим потягом; її незвичайними товаришами подорожі: слонами і цімпансами, яких вона возила з собою; і тими, що її возили — князями і королями. Моє особисте враження таке, що перед нею красше танцювали глядачі ніж вона перед глядачами. Вже те, що вона носила на руках було вдоволяючим доказом як її носили на руках.

Ще в останніх місяцях Париж оповідав на ріжні лади останню її пригоду: втеку з одним молодим князем, якого вона мала пірвати з собою. І злобний гомурист охрестив її з сьої нагоди новим прізвищем: іменем великого француського археольоґа і архітекта Viollet-Le-Duc (гра слів: „знасилувала князя"). Зрештою вона моглаби з гордістю носити прізвище великого архітекта; була чудово збудована. Габі Деліс і так не носила свого справжнього прізвища. Щойно її несподівана смерть пригадала її справжнє імя, бідної марсельської дівчини, яка 20 літ тому почала свою каріеру на дошках т. зв. Music Hall-ів. Вона провела 20 літ бурхливого життя, кипучого вражіннями. Часописні посмертні згадки теплі, щирі, мрійливі, прокидають невеселі рефлексії. Що за химерний подув — слава танечниці! Коли кінематограф не заховає ще на кілька років порухів її тіла то само її імя за кілька місяців буде заглушене десятками нових, инших. Мимохіть вихоплюється такий буденний патос.

Чи може тому, що коли се пишу, кажуть мені, що домовина Габі Деліс находиться в тім самім домі, поверхом нисше, в крамниці з квітами, де її прибирають. Ніколи квіти не є такі сумні як на домовині жінки, яка сама нагадує квітку. Вона думала про те, як вони виглядати муть за три дні відбирає їм живучість. Деліс вибрала на своє прізвище — лілею. Сміливий вибір для такої професії! Та щож? Лілеї квітнуть на багні. Габі Деліс зродило місто повне контрастів, ніжної і дикої краси. Коли вона дівчиною блукала в юрбі марсельського шумливого бульвару Cannebiere, не мріяла, що колись мати ме тут віллю, в такій ріжній частині міста: на Promenade de la Corniche, над аристократичним берегом моря. А від нині, там, згідно з останньою її волею, в тій самій віллі, де богаті вчились кохати, буде сенаторія для бідних, які вчитись муть вмирати. Артистка, яка ціле життє йшла за настроєм хвилини, пійшла за ним і в хвилину смерти, пишучи в шпиталі заповіт про шпиталь.

Осе місце її смерти навіває сумовиті тони на її нагробних апольоґістів. А проте досить малої рефлексії, щоб виринув запит: невже треба вважати трагедією смерть ще молодої та вже 39-літної жінки, яка може за кілька років мусілаб зійти із сцени як танечниця, тому, що сходилаб поволі з ширшої, життєвої сцени як жінка. Що докидає до своєї слави невтомно-діяльна старуня Сара Бернар?

Одним з найважливіших переживань привабливої артистки є мент, коли вона почуває, що перестає бути привабливою жінкою,—як одним з найважливіших переживань жінки є мент, коли вона почуває, що грати вже пізно. Смерть відхилила від Габі Деліс сю полинову чашу. Не бачу в ній нічого сумнійшого як в смерти 80-літного вченого або факті до якого множіть веде асоціяція: париський пропасниці танців.

Цікаво те, що всі пропасниці є чомусь мандруючими. Теперішня бушуюча в Парижі інфлюенца називається еспанською; походження нової модної хвороби енцефалітної летаргії находять в Італії, кількасот років тому; танґо, фокстрот і вон-степ приїхали з за моря, і навіть салі, де їх танцюють, старались одержали від француських танцюристів поетичнійшу назву, бо чужинну англійську dancings. Париж танцює так немовби переходив справжню англійську хоробу. Шукати льоґічної причини в таких проявах нельоґічно. Психольоґи вказалиби психольоґічну—повоєнну реакцію. Часи загального масового пригноблення родять вестримну потребу опяніння. Коли громадяне т. зв. останньої російської імперії шукали більш жагуче забутте в театрах, концертах і горівці як в часи найбільших воєнних і революційних катастроф? Се старий досвід історії. В середніх віках шаліла масова недуга танців, і люде не могли навіть соромитись, що танцюють на улиці до упаду, бо перевалювались в обіймах юрбою. В 1795 році було, пишуть, 600 публичних саль для танців і на жертвеннику сього бадьорого мистецтва жінки нерідко складали своє життє падаючи по танцю мертвими. Нинішному Парижу ще далеко до сього. Мабуть тому, що Франція вийшла з війни переможницею.

Психольоґи „танцеманії" роз'яснюють, що потреба радощів змішцюється в часи великого нещастя і що надто довга присутність примари смерти кiже шукати нестямного забуття.

І тому Франція може тішитись, що її сини тішаться стільки, що тішаться, Як танцювалиб вони, колиб були програли війну! На забуття в танцях на протязі війни не позваляла патріотична совість. Треба було давити отсю потребу дуже довго і вона тим сильнійше вибухла з миром, коли треба було давити лишень Німців.

Моралісти є залякані легкосердістю своїх земляків. Слухаючи їх пригадується Тімназійні вимки з Корнелія Непоса — його суворе: nemo saltat... Та кого в силі переконати нині арґумент, що танцюючий нагадує пяного або божевільного? Моралісти воліли, щоб загал займався спортом. Одначе більше людий займається спортом. Танець є одним з виявів сексуальної потреби. Деякі фільософи підкреслювали звязки сексуального чуття з естетикою. Захоплення публики балетом є одним з несвідомих голосів туги за красою тіла. Порухами тіла можна висловити сексуальну потребу сильнійше ніж словами. А що важливійше: неособисто, не беручи за се ніякої відповідальности.

Там, де кінчиться слово, починається голос тіла. Критики естетики кружляють довкола сеї ідеї мов закохані танцюючі пари, шукаючи меж, де література зустрічається з різьбою. Перед ними вже Плятон розумів — як се почували його земляки — що естетика є звязана нерозривно з проблемами любови. Грецька мораль розуміла прегарно яке місце займає танець між спортом, мистецтвом і коханнем. Аполлон був богом поезії, мистецтв... медицини, і — череди.

Сучасний балет є карикатурою грецької естетики, бо є безсилою спробою придати собі моральне значіння. Тіло має меньше як слово засобів для висказання почувань. Не дивниця, що сучасна хореоґрафія часто межує з акробатикою, так само як циркова артистка з Music Hall-ів нерідко переходить як балетова звізда на сцену державної опери. Габі Деліс викликує своїм талантом такі сумніви. Більше вірю тому, хто впевняє, що вона завдячує свою карієру своїй незвичайно добрій, згідливій вдачи ніж тому, хто добачує в її скоках красу нового мистецтва. Нема сумніву, що в ній було більше мистецтва любови ніж любови мистецтва.

Маючи на увазі танець як загальну суспільну потребу, треба завважити, що його звязок з музикою є дуже слабим доказом переходу буденної фізичної потреби у висший, духовний світ: мистецтва. Люде дуже музикальні танцюють цині в париських Dancings при приголомшуючім реві неґрівських орхестри. Посеред найгармонійнійшої мельодії, знечевя, танцюючі пари починають пищати і свистати; инші шукають тону з якнайбільшим дісонансом, музикант робить те саме, також, помагаючи собі ногами і тіла садя розливається в океані піточої „котячої музики". Те саме діється з естетикою. Чим меньша кімната для танців, тим красше. Ресторани до яких сходяться звеличники Терпсихори, є здебільша вже самі собою тісні і невигідні. Та се збільшує чар забави. Нагадуються студентські часи: в одну мить столи і крісла притулюються під стінами разом з гістьми... ні! Гостей нема, бо всі почувають себе господарями, і на невеличкому квадратику посередині починається щось в роді святого танцю людоїдів довкола ватри з тілом місіонера. (Невжеж не задля людського тіла всі тут зібралися?) Око не має змоги стежити за лініями тіла. Що цікавійше: в танцюючих і глядачах родиться безглузда потреба дісонансів, і тіла кружляють найдивоглядніщими вихилясами, свідомо чхаючи на всю естетику. А естетика таких світових балетів як париські Folies Bergeres вказує дуже часто, що те, що є найбільшою їх красою се не краса жіночого тіла, хоча воно грає там головну ролю, а навпаки — костюми.

Париж, на щастє, заховав ще гарні тіла. Любов є тут не лишень законом природи, але й законом мистецтва. Навіть париські куртизани роблять поважні зусилля, щоб продовжувати традицію своїх грецьких сестер. Вони се проводять танцям. Тим самим стають небезпечнійшими для жіноцтва ніж для мущин. Франція по війні рахує на мільйони дівчат, яким статистика відбирає надію вийти замуж. Можна уявити собі яка люта боротьба за непевне щастє їде між ними. О сій проблемі посвятив Maurice Donnay останню свою комедію п. з. „Лови на мущину"; в ній бачимо як інтеліґентна панночка находить пару лишень тому, що стала служанкою, так само як її наречений, молодий адвокат, найшов професію лишень тому, що став шофером.

В нинішній недужій любови танців є безсумнівно притаєна инша недужа любов. Через посередництво танців дівчата бачуть найкрасшу змогу зробити „цікаву" знайомість. І мущини згоджуються з ними. Танці на їх думку, є найменьше небезпечною нагодою, щоб нова знайомість стала подружам.

Одначе війна захитала настільки сильно основами дотеперішньої моралі, що батьки не звертаються вже до своїх дітей з осудом: чому вони забувають про мораль, а осуджують правительство чому воно не находить для поладнання виринулого конфлікту меньше веселого способу як їх діти. Вони немовби починають розуміти молодь, коли вона танцює. Танець буває також формою жалоби.

Коли у свій час Ісадора Дункан мріяла про відродженнє справжнього змісту в слові „хореоґрафія", і коли нині такі її наслідники як Далькрози силкуються надати танцю одноцільність композиції — новопрокинені несвідомі сили сміються з їх теорій. Ніхто не хоче, — як сього домагалась Дункан — виконувати в танцю якусь частину загальної цілости задля суцільної гармонії; кождий хоче творити сам, без ніякої композиції, по натхненню менту. Поводженнє танго мало імовірно свою причину в свободі з якою можна було висловлювати, згідно з суб'єктивним настроєм, його провідний мотив. Може ще й тому, що танго було неначе спопуляризованою, наглядною, доступною ідеєю, яка скривалася в тайні танцю.

І не диво, що нові звізди виринають на обрію, такі як молода артистка з Буенос-Айрес Етчеспарі, яка заповідає Парижові в тоні Магомета або інтерпретатора Геґля, що істнує лишень Єдине Мистецтво — Танець і єдина його жрекиня, яка зрозуміла його: — вона. А навіть дуже тверезі критики в роді офіціяльного театрального критика з Journal Des Debats роздумуючи про се нове мистецтво, стають мрійливо перед запитом: чи нема змоги, щоб музика записувала себе в просторі? Адже танцівник передає з музики лишень ритм і почування... Про се мав думати вже Паскаль.

А париські танцюристи задихавшись, зупиняються мрійливо, немовби бажали спитати: а чи нема змоги, щоб завдяки музиці часі і втома не записувались в просторі?

Париж, 13. лютого, 1920.

ЛІҐА НОВИХ РЕСПУБЛІК У ШВАЙЦАРІЇ.

(Спеціяльна кореспонденція „Свободи" із Женеви, у Швайцарії).

Дня 8. січня с. р. вечером в готелі „Метрополь" в Женеві, у Швайцарії, засновано нову ліґу. Завдяки ініціятиві кількох женевських громадян скликано збори, щоби занятись долею народів бувшої Росії. Запрошено професора Евгена Піттарда взяти на себе президію. В числі присутніх були: П. Піктет, який прибув яко звичайний громадянин а не в характері президента Великої Ради Швайцарії, П. Моріо, Мілього, Едвард і Рене Кляпареде, Герон, Н. Гей і пн. М. Піттард згадав про симпатію, з якою відноситься богато наших співгромадян до народів бувшої Росії, які бажають чи то утримати свою незалежність чи то добитись її. Він вказав на те, що світ скористає богато на тому, коли позволить творитись новим державам, які жити-муть своїм життєм та працювати-муть з далеко більшою енерґією, бо не будуть надалі поневолені. Навіть з фінансової точки погляду вірителі бувшої Росії не поносять ніякої шкоди через таку розвязку, бо всі ті держави годяться платити свою частину російського довгу.

Ті народи длятого, щоби мати більше сил, гуртуються і хотять іти згідно. Доказом сього заяви, зроблені на сьому зібраню проф. М. Грушевським, бувшим президентом українського парляменту, і п. Коваленком, які були яко делеґати Комітету Незалежної України: п. Жеоржеоліяні і п. Шавішвілі в імени Грузії; п. Ісакіяном і Мікаліяном в імени Вірменії; п. Сеєю в імени Латвії; п. Шаміль-Шавлі в імени Північного Кавказу та листовно пп. Магерамовом і Ашамалібековом в імени Азербайджану.

Всіх тих заяв слухано займаво. Більшій їх частині, як пп. Грушевського, Ісакіяна, Жеоржеоліяні товаришили дуже інтересні пояснення, які торкалися історії відносних країв.

Збори віднеслись прихильно до справи тих ріжних країв і до заснования згаданої Ліґи, якої підставу негайно намічено під назвою **Ліґи Незалежности Республік на території бувшої Росії.** Після довгої дискусії принято провізоричний статут, анкети і т. и. Місцем осідку Ліґи, до якої входити можуть представники народів бувшої Росії, тільки як пасивні члени, буде Женева, а метою буде признанне незалежности тих народів, а средствами — орґанізація відчитів, видаванне періодичних публікацій, вистави, анкети і т. и. Обібрано провізоричний комітет, якому поручено представити статут, намітити дефінітивний Комітет, та підготовити перші маніфестації істновання Ліґи.

В ГОСТЯХ У БОЛЬШЕВИКІВ.

В Парижі появилася книжка Артура Рансом під наг. „Шість неділь в Росії в 1919 р." Її автор, відомий англійський публіцист, кореспондент „Дийли Нюс", який в лютім 1919 році виїхав до Росії з одним Шведом та двома Норвежцями і проживав там до марта. Зміст сеї цікавої книжки подаємо з француського перекладу.

„Зразу — говорить зараз на вступі Рансом — тяжко було дістати від большевиків дозвіл на проізд, та на кінець я одержав його. Дорогою на Штокгольм і Фінляндію я прибув до Петрограду. На зелізничому двірці не було майже нікого. Якось найшлося 4 баґажних, які за ціну 250 карбованців хотіли занести наші річи на другий кінець улиці. Прийшлося самим нести річи на авто, яке прислали на вістку, що ми приїхали.

Комнату дали мені в гостинниці „Асторія". Там хотів я зїсти обід за-не дістав. Щойно раном вручили мені хлібову карту на малу порцію хліба.

Я вийшов на улицю. На деякі річи я звернув увагу. По перше я запримітив недостачу військових, які ще перед шести місяцями надавали місту специфічний характер; по друге я не бачив на Невському проспекті нових одягів: не стрінув я нікого, хтоби мав новішу одіж, як з перед двох літ. Я направився до резиденції управителя північної комуни. В трамваях працюють кондукторки; білети по рублю; плачено марками. Обід їв я з петроградськими комісарями, між иншим з Зіновєвом.

Зіновєв Жид; дуже відданий Ленінові. Листопадовій революції противився, та коли вона стала фактом, вернув до Леніна та став предсідником північної комуни. По смерти його другів Володарського та Урицького нерви його надшарпані; розказували мені, що по атентаті на Леніна цілком втратив голову; сьому завдячити треба пізнійші ексцеси в Петрограді. Обід був скромний: зупа з кусками кінського мяса, дещо каші з білими несмачними табличками.

З Петрограду я поїхав на довший побут до Москви. В часі їзди повозкою, я завважав, що коні красше виглядають, чим перед шести місяцями. На мій запит візник відповів, що коні дістають тепер точні порції вівса, так як люди хліб. Склепи були зразу закриті, та тепер їх отворили, але вже як совітські склепи. Хто хоче дістати нову одіж мусить удатися до „домашнього комітету", де по провіренню дістає картку. З трудностями дістав я помешкання; всі помешкання монополізовані державою; переведено контролю льокаторів; в кождій дільниці є домашні комітети, до яких треба звертатися за помешканням. При шуканню поміг мені відомий большевицький діяч Карахан, Вірменин, дипльомат, який докладає всіх старань, щоби совітська республіка придержувалася політики доброї волі та умірковування супроти антанти. Мій покій, страшно холодний находився в гостиниці. Харчі дістав я в „Метрополі". Обід складався з зупи та ще одної порції. В ріжних дільницях міста істнують державні кухні, в яких дають тісамі обіди. За стакан чаю жадають 30 коп. Ціна обіду виносить 7 карбованців. Хліб на картку коштує 1.20 карб. за фунт, у спекулянтів 20 карб.; цукор 12 карб за фунт, у спекулянтів 50 карб. і т. д. З харчами і паливом дуже зле. Навіть в міністеріях бачив я урядників в шубах, що наче льондонські візники ударяли в руки.

На улицях бачив я вози, навантажені мясом, здається кінським. За возами бігли товпи, наче стадо круків, щоби дещо стягнути. Удари батога мало помагали.

Бачив я відомого революційного теоретика Бухаріна. Є се член економічної місії, висланої до Берліна, завзятий противник берестейського мира, видавець „Правди", автор кількох большевицьких брошур.

„Думаю — говорив Бухарін — що ми находимося в революційному періоді, який може тривати 50 літ, заки революція побідить в Европі, а на кінець в цілому світі".

На те сказав я йому:

„Англія се промисловий край. Се не Росія, яка вистарчає сама собі. Ясна річ, що англійська буржуазія порозуміється з американською і по 6 неділях буде в Англії голод і реакція. Тому не покладайте великих надій на Англію. Англійська революція може більше пошкодити московським большевикам чим помогти".

Бухарін сміявся й говорив:

„Ах, старий контрреволюціонер!

Все се правда, та треба дивитися далі. Повна рація, що коли начнеться в Европі революція, Америка поздержить довіз харчів. Та нас прокормить Сибір. Крім сього є ще великі хлібородні простори в Румунії і на Угорщині. Коли покінчиться домашня війна в Европі, вона вистарчить сама собі. При помочі англійських та німецьких інжинірів.

Росія сама прокормить своїм збіжем усі робітничі республіки континенту. Коли прийде до революції в Англії, англійські кольонії кинуться в обійми Америки. Прийде на черґу Америка і наконець прийдеться нам здобувати останні твердині капіталізму денебудь в буржуазній республіці в південній Африці. Думаю, що побідні робітничі республіки Европи вести-муть відмінну кольоніяльну політику від сучасної. Так як тепер угнітають т. зв. нисші племена для експльоатації, так теж в будучині будемо угнітати кольоністів, щоби відобрати їм припади експльоатації. Боюся тільки, що та боротьба може бути дуже довгою і жорстокою і знищить цілу европейську культуру".

Так покінчив я розмову з Бухаріном. Його останні слова зрозумілі, коли зважиться страшні наслідки домашньої війни і бльокади в Росії. В тій справі говорив я з Мещеряковим, старим засланником на Сибір, який видає в Москві місячник, посвячений справі відбудови. Його тривожить економічне положенне Росії. Бльокада Росії, на основі його слів, повертає Росію до первісного стану.

„Викладаю математику, говорив він, учні жадні знання, так щож, коли не маю для них потрібних підручників. Я примушений викладати, як середновічний учитель. Ще три роки, а житимемо серед руїн! Московські мешкання були завжди достаточно огрівані, а тепер наслідком морозів тріскають водопроводи в тисячах домів. Не можемо дістати найпотрібнійших річий до направи".

Присутна при тій розмові трета особа завважала зі сміхом:

„По десяти літах ходити-мемо чвороніж, а по двайцяти виростуть нам хвости"...

Мещеряков закінчив оптимістично:

„Навіть коли бльокада тривати-ме далі, зможемо вкінці зреорґанізувати транспорти і продукцію, бо всі потрібні сирівці маємо в краю. По кількох літах, я переконаний, красше буде жити в Росії, чим в якомунебудь иншому краю Европи. Мусимо перетривати тяжкий період. Ми не самі. Наслідки війни на Заході мало ще даються в знаки, та згодом стануть вони більш болючі. Бухарін говорить про 50-літну революцію. Може потриває вона коротше, та на Заході буде вона більш кривава, чим у нас. Коли на Заході настане революція, там примінять артилерію, яка знищить цілі дільниці. Пануючі на Заході кляси більше певні себе і красше зорґанізовані, чим наші".

Був я на опері. Москва завжди була стеатралізованим містом, та заінтересуванне театром в останніх часах збільшилося. Дають такі штуки: у Великій Опері: Корсакова та „Самсона" Сен-Санса; в малому державному театрі: „Божевільні гроші" Островського, „Старець" Горкого; в артистичному театрі: „Сверщ" Дікенса і „Смерть Пазухина" Щедріна. Инші театри грають: Ібсена: „Ресмерсгольм", твори Романова (царського походження), Ремізова, Моліера і Метерлінка („Чудо св. Антонія").

В опері був я на „Самсоні" Сен-Сеанса. Зимно на салі страшне. Публика в шубах. Та як вона далека від колишньої з царських часів. В фотелях сидять ті, що колись з трудом діставали кілька копійок на білет. Слухають з великою увагою. Дуже симпатична авдиторія. Артисти грали знаменито. Опера С.-Сеанса пригадала мені большевицьку революцію. Передовсім в хвилині, коли Самсон зарінув кольонни і кинув їх на голови Филистимів, пригадались мені слова Троцького: „Колиж накінець будемо мусіли вийти, вдаримо так дверми, що розійдеться гомін по цілому світі!"

Коли я вертав домів, довго думав про геройство акторів, що співали в такому холоді. Місто було спокійне. Перед роком годі було спокійно пройти улицями. Тепер спокій. Люди начинають привикати й приноровлюватися до революції".

ТІ, ЩО ДАЮТЬ ТЕАТРАЛЬНІ ВИСТАВИ УКРАЇНСЬКИХ ШТУК

позбудуться великих клопотів, коли набудуть для своїх театральних бібліотек

ПАРТИТУРИ УКРАЇНСЬКИХ ДРАМАТИЧНИХ ТВОРІВ.

Діяльне нюйорське видавництво музичне видало останними часами кільканадцять **партитур до українських штук** і тіжи можна тепер купити в книгарни „Свободи".

Партитури є вигідного формату, роблені читким нотним друком, а слова пісень виразно і рівно розписані під нотами.

Ціна незвичайно приступна, яка защадить Вам дотеперішні клопоти у випозичуваню і складаню великих кавцій. За кілька долярів можете засобити Вашу театральну бібліотеку многими так важними партитурами.

Безталана, драма в 5. діях	80
Бурлака, драма в 5. діях	60
Бувальщина, комедія в 1-ій дії, Велисовського	80
В неволі темноти, комедія в 3-ох діях, Е. Лушпа	80
Вихованець, комедія в 3. діях	80
Вихрест, драма в 5. діях	80
Дай серцю волю, драма в 5. діях	$1.00
Душогуби, драма в 5. діях	80
Дячиха, комедія в 4. діях	60
Жидівка вихрестка, драма в 5. д.	80
За Немань іду, оперета в 4. діях	$1.25
Катерина, драма в 4. діях	80
Кохане в мішках, водевіль в 1. дії	30
Мати наймичка, драма в 4. діях	80
Невольник, драма в 5. діях	$1.25
Нещасне Кохане, драма в 5-ох діях, Манька	$1.23
Ой не ходи Грицю та на вечерниці, драма в 5. діях	$1.75
Орися, малюнки з селянського життя в 4. діях	60
Пімста жидівка, драма в 5. діях	$1.25
Повернув ся із Сибіру, драма в 5. діях	80
Що ревізії, етюд в 1. дії	50
Пошились у дурні, ком-опера в 3. діях	$1.25
Сатана в бочці, комедія в 1. дії	80
Сватане на вечерницях, водевіль в 1. дії	80
Тарас Бульба, драма в 4. діях	80
Хмара, драма в 5. діях	80
Як ковбаса та чарка, то міне ся сварка, водевіль в 1. дії	50
Пашa Штукарка, ком. в 3. діях	60
Душогубка, драма в 4-ох діях, Манька	60

При замовленях звиш 10 примірників повнених партитур даємо 25%.

Порадно є мати два примірники партитури з кождої штуки. 21б—

Замовлення полагоджуєсь відворотною почтою. Листи і належитість просить ся посилати до:

"SVOBODA",

83 Grand St., Jersey City, N. J.

ЧОМУ

не хочете помогти українським дітям на Галицькій Україні удержати свою газетку?

Чому Ви ще не вислали 1 доляра річної передплати на газетку „Світ Дитини" у Львові?

Як вишлете 1 доляра, то і Ваші діти в Америці мати-муть рідну газету і їх бідні братя і сестри в Галицькій Україні удержать свою ґазетку в теперішню тяжку хвилю.

Можете післати ще одного доляра, або більше, на пресовий фонд ґазетки „Світ Дитини".

Посилки адресуйте так:

Михайло Таранько, Львів, ул. Зімоpовича, ч. 3, Galicia, Europe.

Або посилайте через:

American-Ukrainian Exchange, Inc., 30. E. Seventh St., New York, N. Y.

НАШІ ПОЛОНЕНІ У ФРАНЦІЇ Й АФРИЦІ.

За оборону Фрaнції — сьогодня в неї в полоні.

Я бачив довгі ряди сірих шинель наших братів-козаків, як вони підіймались через ріжні улиці Парижа до Тріюмфальної Арки на площі Етуаль; як вони обступили її кільцем. Се було чудово. Сталь крісів блистіла під сонцем; тисячі люду стояли на тих улицях, по котрих вони проходили; слухало їх вільну могутню пісню; закидало їх квітками й подарунками.

Се було в 1916 році. Вони прибули до Парижа через Сибір і Японію після тяжкого переїзду. Через кілька днів їх уже вислано на фронт.

Знов я їх бачив, як вони вертались до Парижа в автомобілях Червоного Хреста. Бились вони з ворогом як льви і часто завойовували більш території ніж було сказано в приказі.

Пройшло декілька місяців, — весна 1917. В Петрограді вибухла революція. В Парижі показались гуртки сірих шинель під проводом одного, двох „товаришів" у чорних капелюхах, артистів з довгим волосєм.

В осени тогож року знов я їх бачив кілька десятків в „жовнірській хаті". Всі були рівні, і салдати і ґенерал, котрий там був; всі були Українці. Заспівали „Заповіт"; склали статут Української Ради у Франції. Було ще кілька зіброк того-ж року. Потім, в три дні всі українські жовніри були розіслані з Парижа в провінцію, а дехто і в Африку.

Не було дня, щоб не одержував я від них листів за сі останні роки. Сум і туга за рідним краєм кричали з кождого листа. В кождому рядку жалілись вони на свою долю, котра відірвала їх від рідної хати.

„Допоможіть нам вернутись до краю, — писали вони, — пішліть нас захищати нашу Батьківщину".

Весь час ми могли їм тільки одно відповісти: Неможливо; російські ґенерали, котрі тут грають визначну ролю, роблять все, щоб посилати Вас тільки до Денікіна".

Щоб хоч трохи зменьшити свій сум, згадати Україну, що там робиться, вони прохали в нас книжок і українських ґазет. Ми надсилали їм все, що могли, все, що самі одержували. Ми післали їм теж вже 54 числа тижневика „Українська Република", котрий розходиться по всім краінам Запада.

З радостю вони читають його, бо через нього вони чули голос отамана Петлюри, кликавший їх на боротьбу з наїздниками України, її зелених широких степів.

Петлюра недавно сказав їм, сим героєм 1916 року і полонникам 1920 року: „Ще трохи потерпіть; ще годинку, рідні брати". І вони ждуть на час повороту, котрий повинен бути близким, час повороту під вільне блакитне небо неньки України.

Ф. Савченко.

стремління, дрібничкові заміри викроєння з України такого шматка, який нам найліпше подобається — треба безоглядно відкинути. Не ждім, аж Англія, розчарована до Денікінів, займеться творенням української держави, зовсім з нами не числячися. Щиро і зі свідомістю, що служимо тим способом найліпше Польщі, піддпрім при переговорах справу української самостійности...

В СПРАВІ СХІДНИХ ГРАНИЦЬ ПОЛЬЩІ.

В числі мирових умов, предложених Польщею саветській Росії, є між иншим домаганне, щоби Росія відступила Польщі всі области, які належали до польської „республіки" перед 1772 р., отже й цілу правобережну Україну, Білорусь і Литву. Таким поставленнем справи східних границь Польщі невдоволена з усіх польських ґазет одна тільки соціяльно-демократична варшавська ґазета „Роботнік". Вона пише:

Не знаємо як те домаганне має бути сформуловане. Коли тут іде тільки о заяву Росії, що вона перечеркує факт насильства розбору — то на те домаганне можна згодитися. Та інакше виглядає справа, коли би ми хотіли тим домаганнєм з гори означити межі Польщі на сході. Таке поставленне справи було би фальшиве, бо границі не можуть опиратися на історичних споминах, а на теперішних умовинах. А сі умови справляють, що при усталенню границь на сході Польща мусить числитися не тільки зі своїми інтересами, але й з інтересами тих народів, що раньше підлягали Польщі, а сьогодня — в сій чи иншій формі — бажають самостійности.

Польське правительство висуває волю народів, яко рішаючу інституцію що до так зв. окраїн. Коли так, то не можна вязати границею 1772 р. ані польської держави, ані „окраїнних" народів.

Передовсім в тих границях є вже держава литовська. Хиба божевільним був би той, хто хотів би нині виступати проти того й прилучувати литовські землі до польської держави. Але кромі того є ще справа білоруських й українських земель. З окрема, коли йде о українські землі, то границя 1772 р. зовсім не може бути підставою до рішення української справи в дусі справедливости й права самоозначення. А всі сі окраїнні справи мають якнайжизненнійший інтерес для Польщі, від них, від їх розвязки залежать границі Польщі й будучий її розвиток. Польське правительство, приступаючи до переговорів, мусить мати конкретний проект, а радше конкретні проекти в відношенню до Литви, Білоруси й України.

Границя 1772 р. не богато тут помагає, в відношенню до України радше утрудняє річ. Длятого правительство повинно мати плян, який заспокоювавби сучасні потреби Польщі і окраїнних країв.

Передовсім правительство повинно усунути чинники, що бороздять в тій справі і звертають польську політику на шляхи імперіалістичні, заборчі. Границя з 1772 р. се вправді дезанексія, але може бути якраз звичайною анексією в користь Польщі. Польське правительство повинно раз врешті рішитися на відкиненне поміщицьких інтересів як мірила границь. Повинно рівнож відкинути трактоване „окраїн" як окупації, котру можна просто пристособлювати до прилучення — під плащиком зрештою гарних слів про „самоозначенне" і т. п....

Дальше пропонує „Роботнік" союз між Польщею і незалежною Литвою (з столицею Вильном) та Білорусю, а вкінци каже:

Що-до України, то правительство повинно рішитися на виразне поставленне справи самостійної України. Не наша річ визначувати границі України. Наша роля повинна тут бути — помагати і посередничити. Та саму справу самостійної України повинні ми попирати дуже енерґічно — се зі становища інтересів Польщі річ незмірної ваги. Короткозорі заборчі

FOR RECOGNITION OF THE UKRAINE.

To His Excellency the President of the Supreme Peace Council, Paris.

Sir,—The Peace Conference has successively recognized the Governments of the States constituted de fecto on the territory of the ex-Russian Empire, from the Baltic Sea to the Black Sea.

Quite recently the existence of the Caucasus States was recognized by a decision of the Supreme Council, although the Ukrainian Republic, which has for two years been fighting for its independence, has not, up to now, been the object of any such decision.

The Ukraine is a nation distinct from the Russian nation. (Manifesto of Peter the Great, November 8, 1709.) *The Ukrainians are an allogeneous race.* (Circular from Stolypine, President of the Council of Ministers, dated January 20, 1910, to the Senate). Their race, like their tongue, is absolutely distinct from the Russian race and tongue. (Memorandum from the Russian Imperial Academy, 1906.)

In my quality of President of the Delegation of the Ukrainian Republic at the Peace Conference I may be allowed to draw the attention of the Supreme Council to the geographical situation of the Ukraine, which is placed between Poland and Roumania, and is, therefore an important factor in the establishment of peace in Western Europe. The very fact that the Ukrainian Government has not been granted the recognition that it has been demanding unceasingly for months would tend to compromise the establishment of equilibrium between the various States which now form Eastern Europe.

If, on the contrary, the independence of the Ukraine was recognized, the Red army which is at present contaminating the soil of the young Republic would speedily be pushed across her frontiers, because the Ukrainian soldiers would hasten to restore order, calm and peace to the land they knew would in future belong to them again. And the Ukraine, freed from the Bolshevik yoke and returned to a normal state, would not only serve as a base for permitting the civilized world to help the Russian people to regain the liberty that they have lost, and for which they yearn, but would also offer to the Entente countries a source of provisioning that cannot be ignored.

The Ukraine is quite ready at the present moment to place at the disposal of the Allies cereals, sugar, eggs, skins, furs, leathers, seeds, and dried fruits in sufficient quantities to alleviate the economic crisis prevailing in Western Europe.

The Ukraine possesses all the elements necessary to form a democratic nation. As soon as the independence of our State is recognized, the Government will be able, in agreement with all parties, to convoke a Parliament which will decide the constitutional future of the country. And this future, you can rest assured, will tend towards the defence of the right of individuals and ethnical minorities and of private property, for the total population, has a very clear sense of the durability of a social order founded on the liberty of conscience and on the regime of individual property.

Once again I plead for the recognition of the Government of the Ukrainian Republic in conformity with the principles proclaimed by the Peace Conference—that the Peoples should have the right to determine their own fate.

Please accept, Sir, the assurance of my high esteem.

(Signed) COUNT TYSZKIEWICZ,
President of the Delegation
of the Ukrainian Republic.

ДЕМАГОҐІЯ.

Демагоґія — се грецьке слово і значить по нашому: провідництво народу. Хто чує в собі силу і здібність проводити народові, стає на його чолі і веде до означеної доброї цілі, той сповняє дуже гарний і почесний обовязок громадянський, бо широкі верстви народу звичайно не є так освічені, щоби кожду справу могли добре осудити і вибрати добру дорогу для дальшого поступування. Добрий, сумлінний, розважний, загально освічений провідник зрозуміє легко кожду появу життя і пояснить її сумлінно загалові народу. Коли треба, щоби нарід знав, котру дорогу вибирати до дальшого поступування в політичній боротьбі, то сумлінний провідник повинен вказати, куди йти.

В нинішних часах набрало слово „демагоґія", демагоґ" злого значіння. Говоримо про демагоґію тоді, коли провід народу обіймає перший-ліпший чоловік, не підготований, не розуміючий справи і несумлінний. Головна річ: несумлінний. Возьмім приклад: діти ходять до школи і учаться там під проводом учителя помалу, но та роблять, хоч і малі, але сталі поступи з кождим днем. Так повинно й бути. Коли нараз явиться хтось межи дітьми і скаже: „ліпше ходіть, діти, бавитися, скакати, кричати. Чого будете мучитись над книжкою, вона вам не дасть їсти. От ліпше, ходім в сад сусіда, нарвемо там собі грушок, а опісля будемо бігати по пасовиску". Такий провідник — се демагоґ. Він грає на хвилевих почуваннях дітий, відводить їх від обовязку, показує їм хвилеву користь, приємність, а діти не уміють сеї злої поради самі осудити, підуть за несумлінною і дурною порадою зроблять сам і собі шкоду. Діти вкоротці пізнають, що зле зробили, бо їх буде завтра ганити і накaзувати їх звичайний учитель і роз'яснить їм, що вони зле зробили, а діти будуть каятися і на будуче будуть держатися лиш того, що їм учитель накаже, бо й вони самі тай їх батьки вже не раз переконалися, що учитель завжди добра їм бажає.

Подібно, як в прикладі з дітьми, діється і з народом. Хто є сумлінним провідником народу, той буде дораджувати йому, що є найліпше на тепер і на будучі часи. Навпаки зробить „демагоґ": він буде дораджувати невиробленому політично загалові народу до того, що хвилево виглядає миліщим, вигіднійшим для народу, хоч кождому розумному ясно, що з часом виросте з того лихо й біда. А робить се демагоґ в тій цілі, щоб підлеститися народові і здобути собі довіря, а при помочі його довіря дійти до впливу і значіння. Ясне як сонце, що підлещуючись, він виправдує всі злі вчинки народу або і вироста і їх вихвалює. Очивидно, що такий провідник-демагоґ, чи скорше, чи пізніше, доведе нарід до нещастя. Звичайно так буває, що демагоґ щезає в хвилі, коли наближається біда, викликана його злими, несумлінними порадами і обурений нарід не може навіть робити йому закидів. Сам на своїй шкірі мусить нарід перенести ту біду, до якої його довів демагоґ.

Серед теперішньої революційної пори виступило богато демагоґів. Всі вони говорили привабні і солодкі слова для бідного чоловіка: заберім всі достатки, всю землю, всі дорогоцінности (золото, срібло, дороге каміння) від богачів, поділім між бідних — і буде рай на світі. Простий, хлопський розум казав і каже кождому розумному чоловікові, що се не добре. Бо деж воно написано, що властитель якогось дорібку не працював на нього гірко ціле життя, щоби на старість мати чим жити: А з другого боку, деж певність, що „розділяючі" (чи там рабуючі) поділять по справедливости між бідних? Кождий розумний знає, що в таких разах йде не о поділ, а о простий рабунок. Хто сильніщий, бере більше, а слабшому і нічо не дасть і ще його побє. Так само і з землею: коли хто купив землю в міру своїх грошевих засобів і в міру того, як себе почуває, що зможе землю обробити, той справді буде щиро працювати на своїй землі собі і другим на користь. Ледачий чоловік не пошанує й найгарнішого поділу, бо він його не заробив, він лишить землю необробленою або й прогайнує та буде й далі тягарем чи своєї родини чи села, чи взагалі суспільности. Бо овочі праці смакують солодко лиш тому, хто на ті овочі сам працював.

В нашім земельнім питанню є богато такого, що треба буде змінити. От — на приклад — є великі панські посілости (майорати), яких не вільно ділити, які мусять в цілости переходити з батька на сина. А коли є ще й другі діти, то їм наслідник майорату сплачує і примішає їх в державній службі, хотьби вони до того не надавалися. З другого боку є богато працьовитих селян, що не можуть купити клаптика поля, бо в селі нема вільної землі, а панські ґрунти обняті майоратом неначе заманеніли на віки. Треба так зробити, щоби кождий працьовитий міг здобути собі землю і не був змушений примирати голодом, бо на своїм клаптику не може вигодувати численної родини. Певне, панські ґрунти будуть поділені, але зробить сей поділ укр. держава так, що їх відпродасть всім потрібуючим в тій скількости, щоб вони могли самі з родиною землю обробити. А з гроший, які забере за землю, частину можливо віддасть давним власником землі, а другу частину оберне на школи, шпиталі, захисти для сиріт і то що. Так буде колись певно в Українській Нар. Республиці, коли на її чолі будуть стояти досвідчені, розумні люде, а не демагоґи. Тоді скріпиться українська державність, коли вона для всіх буде матірю. Тут нічо не поможе демагоґічна рада: поділити за дурно по рівнім для всіх. А хто таке говорить недосвідченому народові — сей демагоґ, що шукає лиш хвилевої користи, навіть проти здорового розуму.

Українську державу в наших очах погубила така демагоґія.

(З перемиського „Українського Голосу").

КАСОВИЙ ЗВІТ У. Н. СОЮЗА

за місяць марець 1920 р.

ПРИХІД:

Від.	Заплатив	Від.	Заплатив
1.	330.68	145.	22.22
2.	92.79	146.	82.16
3.	41.28	147.	130.35
4.	59.31	148.	11.08
5.	35.33	149.	46.56
6.	32.78	150.	15.36
7.	136.82	151.	52.05
8.	26.98	152.	18.73
9.	76.62	153.	18.80
10.	157.97	154.	34.81
11.	6.63	155.	184.43
12.	105.53	156.	28.00
13.	41.84	157.	16.34
14.	33.59	158.	19.86
15.	40.05	159.	34.29
16.	31.19	160.	78.57
17.	24.58	161.	40.98
18.	94.36	162.	30.43
19.	10.85	163.	26.48
20.	109.17	164.	44.60
21.	20.04	165.	140.11
22.	45.72	166.	16.89
23.	20.29	167.	14.79
24.	81.12	168.	106.74
25.	22.55	169.	21.47
26.	17.39	170.	161.82
27.	59.07	171.	43.72
28.	91.27	172.	44.65
29.	98.34	173.	30.79
30.	30.76	174.	46.33
31.	9.97	175.	63.11
32.	25.61	176.	19.05
33.	26.04	177.	13.74
34.	83.86	178.	16.66
35.	26.39	179.	175.75
36.	34.98	180.	12.46
37.	34.44	181.	41.73
38.	184.30	182.	33.05
39.	46.68	183.	25.42
40.	8.24	184.	12.28
41.	53.03	185.	26.06
42.	76.76	186.	73.91
43.	14.58	187.	30.74
45.	91.64	188.	20.91
46.	28.21	189.	15.98
47.	11.94	190.	9.70
48.	77.16	191.	40.35
49.	16.98	192.	17.46
50.	21.44	193.	125.45
51.	19.68	194.	30.11
52.	18.33	195.	28.54
53.	46.72	196.	31.31
55.	49.26	197.	24.46
56.	52.36	198.	32.49
57.	58.91	199.	16.11
58.	26.34	200.	56.13
59.	39.85	201.	11.92
60.	8.84	202.	19.46
61.	74.07	203.	41.84
62.	68.37	204.	10.52
63.	190.74	205.	13.77
64.	37.93	206.	98.09
65.	140.02	207.	60.66
66.	61.84	208.	28.28
67.	70.12	209.	114.20
68.	17.77	210.	30.63
69.	80.81	211.	56.75
70.	187.23	212.	6.48
71.	21.83	213.	169.19
72.	42.61	214.	21.07
73.	18.47	215.	34.21
74.	20.19	216.	26.51
75.	54.87	217.	185.42
76.	157.27	218.	165.15
77.	52.11	219.	27.82
78.	106.49	220.	79.32
79.	9.22	221.	233.23
80.	38.07	222.	13.14
81.	121.67	223.	110.22
82.	23.10	224.	12.61
83.	70.94	225.	21.87
84.	10.51	228.	39.48
85.	57.08	229.	126.13
86.	61.14	230.	104.13
87.	61.98	233.	46.98
88.	12.52	234.	135.13
89.	16.56	235.	73.58
90.	52.41	237.	104.87
91.	128.94	238.	4.50
92.	13.09	239.	129.60
93.	19.81	241.	37.03
94.	43.60	243.	55.10
95.	41.35	244.	19.89
96.	116.02	245.	68.03
97.	7.20	246.	22.18
98.	79.03	247.	154.18
99.	117.25	248.	74.97
100.	39.95	251.	49.74
101.	36.55	254.	92.12
103.	64.16	255.	72.28
104.	136.19	256.	19.94
105.	87.39	258.	26.75
106.	121.13	259.	101.02
107.	51.08	262.	15.30
108.	63.56	263.	25.94
109.	86.90	270.	138.36
110.	24.43	273.	26.81
111.	25.88	274.	81.72
113.	62.65	276.	200.72
114.	37.65	277.	22.80
115.	26.41	278.	38.82
116.	12.30	282.	70.61
117.	75.57	283.	62.07
118.	25.62	286.	33.95
119.	25.50	288.	58.03
120.	25.50	290.	26.87
121.	25.61	291.	24.39
122.	11.96	292.	78.25
123.	27.83	293.	5.58
124.	52.92	295.	104.34
126.	13.83	296.	87.60
127.	63.68	300.	257.79
128.	27.90	301.	101.39
129.	15.13	303.	13.79
130.	137.78	305.	12.29
131.	29.73	308.	64.50
132.	76.43	314.	10.14
133.	136.68	315.	8.24
134.	23.93	316.	99.58
135.	117.79	317.	45.53
136.	116.81	318.	43.18
137.	41.46	320.	26.01
138.	26.61	321.	52.42
139.	19.93	323.	34.76
140.	68.68	324.	59.31
141.	23.45	326.	87.52
142.	100.87	330.	89.86
144.	51.53	332.	35.66

Від.	Заплатив	Від.	Заплатив
336.	130.60	369.	78.05
338.	190.08	370.	97.18
339.	64.60	381.	42.43
341.	64.25	373.	9.93
342.	77.24	379.	110.92
344.	13.22	380.	27.85
347.	18.53	381.	10.87
349.	35.71	384.	92.52
350.	53.41	385.	34.61
351.	22.36	388.	87.26
354.	43.23	391.	26.42
355.	32.59	392.	7.40
357.	23.23	393.	28.90
363.	59.28	396.	67.43
364.	67.02	400.	32.90
365.	50.52	401.	20.44
367.	52.24	402.	11.43

Процент від бондів ..	175.00
Процент від морґечів	25.00
Звернений чек	250.00

Сирітські части по бл. п.:

Яцко Швець, від. 217	300.00
Іван Чагарин, від. 206	500.00
Гавр. Дзядик, від. 23	500.00
Павло Пашук, від. 62	400.00
Гриць Озоґа, від. 29	1.000.00
Разом	$20.745.41

РОЗХІД:

Посмертне по бл. п.:

Анна Москалик, від. 259	500.00
Теод. Сподарик, від. 70	200.00
Яцко Швець, від. 217	500.00
Маф. Дураник, від. 24	500.00
Гелена Куровець, від. 22	1.000.00
Ів. Чагарин, від. 206	600.00
Максим Приходко, від. 170	100.00
Михайло Грицкевич, від. 165	1.000.00
Роман Караїм, від. 83	250.00
Вас. Булик, від. 277.	125.00
Гав. Дзядик, від. 23	1.000.00
Пав. Пашук, від. 62	1.000.00
Мих. Шиманський, від. 326	1.000.00
Ів. Крайник, від. 105	500.00
Фр. Крайник, від. 4.	1.000.00
Гр. Озоґа, від. 29..	1.000.00

Запомоги з фонду убогих:

Ник. Ільків, від. 234	50.00
Гр. Турчиняк, від. 45	50.00
Йос. Січевський, від. 27	50.00
Вас. Німчук, від. 17.	50.00
Мих. Куриляк, від. 105	50.00

Виплати з фонду сирітського:

Петро Лічко, від. 5 (старий)	805.00
Марія Телепач, від. 370	295.03
Гавриїл Дзядик, від. 23	222.20

Розходи адміністраційні:

Платня гол. уряду ..	340.00
Платня гол. помічника	100.00
„Свобода" за орган	2.126.47
Видатки канцел. ...	49.40
Разом	$ 14.463.10

ЗІСТАВЛЕННЄ:

Прихід за марець	$ 20.745.41
Готівка з кінцем лютого	204.141.55
Разом	$224.886.96
Розхід за марець...	14.463.10
Готівка з кінцем марця	$210.423.86

БІЛЯНС.

Стан чинний:

Готівка	$210.423.86
Бонди	237.647.00
Морґечі	52.885.00
Реальність	19.500.00
Друкарня	21.000.00
	$541.455.86

Стан довжний:

Фонд посмертний ..	$252.727.49
„ резервовий ...	134.798.08
„ адміністр.	30.210.49
„ убогих	10.368.26
„ конвенційний	13.699.93
„ народний	5.794.36
„ сирітський ...	93.857.25
	$541.455.86

К. Кирчів, гол. предс.;
В. Левчик, гол. касієр;
С. Ядловський, г. фін. секр.

ВІСТИ З ГАЛИЦЬКОЇ УКРАЇНИ.

З КАМІНЕЧИНИ.

Побіч усяких нещасть, які принесла нам війна, покарав нас Пан-Біг такою птичкою, що поганить власне гніздо — кс. др. Евстахієм Хоміном. — Не дивуємось усему тому, що терпить українське населення не лиш у Камінці струмиловій, — але й у повіті. Не дивно нам і се, що стільки інтелїґенції з Камінки витирало собою усякі „бриґідки", що деякі з них ще й до нині коротають своє життє на засланню. Бо видно така Божа воля. Сього видно треба для України — тому й, хоть великі се жертви та болючі — але не дивно, бо... „так треба". Дивне лиш та дуже болюче, що, якраз тоді, коли одні томляться по тюрмах за „святу справу", а другі і то не „прості" — гірше... „врага власні діти матір розпинають" та життєм своїм грішать і так прибите та приголомшене українське населення. Ось кілька фактів з життя домашної таки птички кс. д-ра Хоміна.

Чоловік маєтний, властитель реальности і немалої відай готівки, бездітний, незалежний — катехит народних шкіл а тепер кандидат і на ґімназіяльного катехита, ніколи до війни не відчував потягу до любови рідного народу.

Не було його у жаднім товаристві, хоть би й не політичнім, а чисто гуманнім. Прийшла війна — нагінка на Українців і тоді вже кс. Хомін заявляє: „я не Русін — я кшесціянін". Прийшла війна укр.-польська, найбільше лихо для о. Хомина. З браку священиків мусів цілих два тижні бути духовником при коші У. В. Та за сей гріх наступила і „солідна" покута по відвороті українських війск. Один з перших спішить зложити „сьлюбоване" новій власти, щоби, борони Боже, не терпіти голоду. А коли апровізаційні власти уміли „совіцє" винагородити „найпоржонднейшеґо ксендза" і до спіжарні кс. Хомина стали спливати усякі благодати у формі кірчиків збіжа, цукру, соли, нафти та инших ласк „уржендничих" консумів — його рука не здрігнулась підписати протест проти „тимчасовеґо пшилончення Ґаліції до Польскі". За се сплили ще й титули „кс. професор взур каплана і найпоржонднейши ксьондз". У нраодних школах не було кілька місяців религії для українських дітий. Не було кому ні молитви рідньої навчити, ні закону Божому обучити, бо кс. Хомін занятий, учить у польській ґімназії латини та ґреки, та є господарем кляси.

Най собі там гайдамацькі діти ростуть дичками або учаться разом з латинськими „пацєжів", аби лиш кс. Хомін „бил добже відзяни" та заробив пару шусток за години та аби, хрань Боже, який Українець не дістав місця у ґімназії. За час його урядовання, як заступника пароха в Камінці стр. — около 20 душ перейшло на латинський обряд. — Може би й ви „ксенже доктор" тесаме вчинили. — Було би се й для вас ліпше і для українського народу, бо не потрібувала би колись історія визвольного руху записувати так „зацних" горожан — а гр.-кат. духовенство не соромилось би, що в його стані находяться ще такі „окази".

З РАВЩИНИ.

В селі Хлівчанах, Угнівського деканату, довгі літа панували невідрадні відносини парохіян до священика. Процеси, бойкот церкви, патенти і всякі підриваючі моральну вартість релігійного впливу на громадян події — плили в повнім ході. Аж в році 1912 прийшов на адміністратора о. Прокіп Тис, і своєю щирою працею, майже посвятою для добра парохіян, зеднав серця всіх і став їх правдивим душпастирем і опікуном.

Відносини змінилися; запанували християнські взаємини любови, а тимсамим ціла громада стала примірною одиницею. Колятор, п. Левандовський, пійшов на руку громадянам і обіцяв їм підписати презенту. Тесаме почула депутація селян в Консисторії, куди їздила просити о о. П. Тиса на пароха для свого села. Заверуха українсько-польської війни, відтак арештовання, спричинили застій і переву нормального життя. О. Тиса арештовано-інтерновано в Пикуличах і Модліні і доперва по сімох місяцях вернув. Між тим обсадили Хлівчани о. Котелем, парохом в Білої. Почалися знова депутації парохіян до Консисторії з прошеннєм о зміну, як також до о. Котеля, котрому представили ціле положення та просили зрезиґнувати з Хлівчан, бо обнятте сеї парохії иншим священиком, а не тим, до котрого вони так привязалися, буде фатальне в наслідках для одної і другої сторони.

І отсею дорогою звертаються громадяни Хлівчан з горячою просьбою до Консисторії, аби справу так пекучу для них полагодити по думці їх щирих бажань, для добра і мирного християнського пожиття громади з церквою. Крок сей диктує їм розпука і страх перед минулими, як їм здавалося, безповоротно — прикрими відносинами душпастира до народа.

Також просять о. Котеля призадуматися над положеннєм, яке його зустріне, при обняттю висше згаданої парохії.

ПОЛЬСЬКІ МИСЛИ І ПОМИСЛИ.

1686—1920.

„Колиб людство знало, який малий розум ним править, — певно не обурювалося би й не дивувалося, бо саме надміром розуму не грішить".

По таким вступі переходить Б. Кутиловскі в „Курері польскім" з 2. м. м. до справи східних границь Польщі і констатує, що польські політики радять над границями Польщі з перед розборів і численні „кресові" й „некресові" меморіяли зачинаються від урочистого виголошення конечности повороту до границь з р. 1772. Одні політики хотіли би безпосередного сусідства з Росією, другі згадують щось про самоозначенне народів, одначе у одних й других границя з 1772 р. є осею, довкруги якої крутяться їх усі помисли. Далі пригадує п. К., що на саму вістку про заключенне Ґжимултовським договору, в якім усталено усі границі 1686. р. усі польські серця стиснулися з болю і Польщу мислячу і патріотичну покрило пригнобленнє і жалоба.

„Бож сим трактатом — пише далі Б. К. — означена границя відривала від України Київ, утривалюючи моральне панованне Москви над сим краєм і заповідаючи відірваннє його від Річипосполитої. Бож трактат зірвав на довго, здавалося що на завше, звязки, які лучили Польщу з „Русию", клав таму впливам західної культури на Придніпрянщині, яка то культура сягала в попереднім періоді далеко на схід і покликала Україну до самостійного життя, яке скорше чи пізнійше під доброчинним впливом сеї культури побороло би перешкоди, повсталі наслідком похибок минулих поколінь і могло би розцвистися в тіснім звязи з життєм відроджуючоїся Польщі.

„Воскресити сьогодня діло трактату Ґжимултовського можна тільки через наївну несвідомість або через політичний шал, на жаль не чужий деяким одиницям і ґрупам. Не о якусь формальну границю повинно розходитися, тільки о волю, яку Польща несе (?) колись царатом поневоленим народам. Тільки зєднавши собі приязнь і довіре народів, що замешкують области бувших західних провінцій російської імперії від Фінляндії аж по Чорне море і тільки в тіснім союзі з ними станеться Польща силою, з якою мусіти-муть числитися її близші й дальші сусіди.

„Наша вітчина має — мимо всяких браків теперішньої хвилі — запоруку будучої могучости, усі умови стати невичерпаним огнищем культури для цілої Европи.

„Одначе самі запоруки не вистарчають. Мала їх Річпосполита в XVI. і в початках XVII. в., одначе змарновано їх на довго на триста літ з горою.

„Марнувати легко й сьогодня..."

ЗА ЗНЕСЕННЄ ЦЕРКОВНОГО ПАТРОНАТУ В ПОЛЬЩІ.

У варшавськім соймі зголошено свого часу внесенне в справі знесення теперішної форми церковного патронату. Адміністраційна комісія розваживши право церковного патронату, його суть, усторичний розвій, перехід з одної особи на другу, теперішне його примінення в цілій Польщі, прийшла до переконання, що: 1) нема ніякої правної підстави переносити право патронату з власників табулярних дібр на загал парохіян; 2) таке перенесенне було би утворенням нового патронату тільки під иншою формою, що противиться кодексови канонічного права; 3) таке перенесенне було би в своїх наслідках шкідливе під многими зглядами для добра парохіян.

Адміністраційна комісія постановила візвати правительство, щоби воно в порозумінню з духовною властю приступило до цілковитого скасовання церковного патронату в цілій Польщі і представило соймови проект устави в тій справі.

Справа буде трактована в найблизших днях на повнім соймі.

THE PRESIDENT OF THE SWISS CONFEDERATION RECEIVES THE CHIEF OF THE UKRAINIAN MISSION IN SWITZERLAND.

Berne, Feb. 16.

Information has reached us from Berne to the effect that M. Motta, the President of the Swiss confederation, received M. Wassilko, the Chief of the Ukrainian Mission in Switzerland, on the 14th instant.

In replying to the greetings of Ataman Petlouro, the President of the Directory, M. Motta expressed warm sympathy with the efforts made to secure the independence of the Ukraine.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

МІСЦЕВІ ОГОЛОШЕНЯ.

ТЕАТРАЛЬНІ ПРЕДСТАВЛЕНЯ.

(В сій рубриці містимо оголошеня театральних представлень, концертів і забав, не подаючи у них точок програми, імен осіб беручих участь і без довших покликів).

AUBURN, N. Y.

Тов. Співацько-Драматичне „Боян" відограє красне і веселе представлене **АРЕНДАР В КЛОПОТІ**, комедія з сільського житя в чотирох актах, в неділю, 18. квітня, о годині 7.30 вечером в гали пп. Кащака і Тиханича, 135 Washington St., Auburn, N. Y. Вступ: I-ряднi по 50 цит.; II-ряднi по 35 цнт.; для дітий по 10 цит. Дохід на церков св. Петра і Павла. Досить вже того смутку, прийдіть всі а розвеселитеся. 42-43н45

DETROIT і HAMTRAMCK, MICH.

В суботу, 17. цвітня 1920 р. в гали Української Хати, 22 Grayling Ave., Hamtramck, Mich., заходом жіночого товариства „Зоря", при співучасти хору товариства ім. Івана Котляревського, відбудеться

КОНЦЕРТ

Початок о годині 7.30 вечером.

Вступ: 75, 50 і 35 центів.

Чистий дохід з концерту призначений на пресовий фонд жіночого часопису у Львові „Наша Мета".

О численну участь просить

43-45 КОМІТЕТ.

ЛИСТИ ЗІ СТАРОГО КРАЮ.

(Продовженне).

Головна Канцелярія Українського Народнього Комітету одержала отсі листи від Українців з Европи для їх рідні або знакомих в Америці.

ЗАМІТКА. Канцелярія У. Н. Комітету старається вишукати адреси Українців в Америці для їх кревних і знакомих в старому краю, і навпаки — адреси Українців в старому краю для їх кревних і знакомих в Америці, абіг в той спосіб помогти їм для взаїмного порозуміння по довгій розлуці.

Канцелярія У. Н. К. робить се через Американсько-Українське бюро в Ню Йорку (American Ukrainian Exchange, Inc.), через переписку і через пресу в старому краю і в Америці.

Сю роботу буде Канцелярія У. Н. К. продовжати і на будуче, одначе кошти, звязані з веденнєм сього відділу, мають покрити інтересовані особи. Длятого кождий, до кого є лист або картка, присилаючи зголошеннє за сим листом або карткою, має рівночасно залучити 50 центів в марках або даймах, почім його лист або картка буде відіслана.

При зголошенню треба також подавати число листа, як було подано в газеті.

З ІТАЛІЇ.

601. Дмитро Пізнаховський, пошукує Андрія Веремінського, зі Зборова. Перебував в Шікаго. Є лист.

602. Стефан Знак, пошукує Гриня Бецка, з Більча, пов. Дрогобич. Перебував в Ореґон. Є лист до него.

603. Теодор Луцишин, пошукує Онуфрія і Йосифа Луцишина, братів. Перебували в Канаді. Є лист до них.

604. Василь Хоптинський, пошукує Прокопа Хоптинського, брата. Перебував в Канаді. Є лист до него.

605. Кароль Туркевич, пошукує брата. Є лист до него.

606. Стефан Паськів і Михайло Рудак, пошукує Стефана, Петра і Семена Волянників, з Вижиня, пов. Броди.

607. Микола Хомин, пошукує Дмитра Хомина, брата. Є лист до него.

608. Михайло Гуменецький, пошукує Петра Гуменецького, брата Івана і Йосифа Перхалюків. Є лист до них.

609. Гринь Бірбан, пошукує Якова Бірбана, брата, з Туринки, пов. Жовква. Є лист до него.

610. Михайло Сайкевич, пошукує Грицька Сайкевича, брата. Є лист.

611. Іван Завальницький, пошукує Михайла Рудика, з Нової Ягольниці, Гриня Кучарки, Анни і Марії Завальницької, і Йосифа Гупайла з Хомяківки, повіт Чортків. Є лист до них.

612. Стефан Шушельницький, пошукує Йосифа Шушельницького, батька і Юліяна Дудчака, з Мухавки, пов. Чортків. Перебували в Канаді. Є лист до них.

613. Михайло Сайкевич, пошукує Дмитра Химки. Є лист до него.

614. Стефан Матуш, пошукує Михайла Сивенького, швагра, з Гладкого, пов. Тернопіль. Перебував в Філядельфії. Є лист до него.

615. Гриць Чушак, пошукує Федя Чушака, брата, з Довгого, повіт Дрогобич. Є лист до него.

616. Михайло Грицай, пошукує Зофії Старик, сестри, з Задяншівки, пов. Скалат. Є лист до неї, і Степана Грицая, брата, з Зазовецького Черниле-ва, пов. Тернопіль. Перебував в Ню Йорку. Є лист до него.

617. Василь Гринчак, пошукує Миколи Гринчака, брата. Є лист до него.

618. Микита Сорока, пошукує Василя Сороки, брата, з Доброводяв, пов. Дрогобич. Є лист до него.

З АВСТРІЇ.

619. Онуфрій Марусяк, Кремс, пошукує Онуфрія Чаваги, з Княждвору, пов. Коломия. Є лист до него.

620. Розалія Шиш, Відень, пошукує Миколи Шиш, з Лисятича, пов. Стрий. Є лист до него.

621. Іван Лялик, Відень, пошукує Йосифа Лялика, брата, з Хомів, пов. Тернопіль. Є лист до него.

622. Андрій Фенюк, Відень, пошукує Яцка Фенюка, брата. Перебував в Канаді. Є лист до него.

623. Анна Осадчук, зам. Барабак, Відень, пошукує Максима Осадчука, батька, з Чернятина, пов. Городенка. Є лист до него.

624. Дмитро Грицай, Відень, пошукує Михайла Грицая і Павла Канціра. Є лист до них.

625. Зофія Полюк, Відень, пошукує Андрія Попелюка. Є лист до него.

626. Михайло Угринів, Відень, пошукує Івана і Марії Шиньків і Анни і Войцеха Добжанських. Перебували в Канаді. Є лист до них.

627. П. Білостоцький, Відень, пошукує Михайла Пастернака, швагра. Є лист до него.

628. Ілько Дякунчак, Відень, пошукує Стефана Дякунчака, брата, з Беньови, пов. Турка. Перебував в Пенсилвенії. Є лист.

629. Володимир Садовський, Відень, пошукує Богдана Садовського і Михайла Головінського. Є лист до них.

630. Др. Нестор Воронич, Відень, пошукує Марії Кумановської. Є лист.

631. Мартин Касприв, Відень, пошукує Михайла Каспрова, батька, з Озірної, пов. Зборів. Є лист.

632. Петро Бублик, Відень, пошукує Володимира Волощука, Василя Близнюка, Миколи Мартинюка і Антона Романова, з Косова. Є лист до них.

633. Григорій Бойців, Відень, пошукує Теодора Бойціва, брата, з Романівки, пов. Теребовля. Є лист до него.

634. Т. Григоряк, Будапешт, пошукує Олекси Григоряка. Є лист до него.

З НІМЕЧЧИНИ.

635. Олекса Кобак, Салцведель, пошукує Сарафіяна Полупенка, Вартоломея Линника, Кузьму Ярмолюка, Павла Приходька, Петра Чижука, Петра Рипича, Аксентія Тарановича, Петра Гаца і Михайла Лина. Перебували в Ню Йорку. Є лист.

636. Теодор Матвійчук, Салцведель, пошукує Івана Зайчука, Івана Матвейчука, Семена Зозелця, Савку Козелця, Данила і Стефана Заставського, Івана Шевчука, Прокопа Козелця, Аксентія Заставського, Івана Безкоровайного і Данила Безкоровайного, з Мирутина, Волинь. Є лист.

637. Семен Федак, Дельменгорст, пошукує Пазі Бурої, сестри, з Малого Вірочка, пов. Перемишль. Є лист.

638. Атанасій Красницький, Лігніц, пошукує Василя Титовича Коваля, з Свердликова, Київщина. Є лист.

639. Семен Писаревський, Касель, пошукує когонебудь з Київщини з просьбою о матеріяльну поміч. Є лист.

640. Пилип Черняк, Цербет, пошукує Кирила Максимовича Романовського, з Народичева, Волин. Є лист.

641. Василь Сахнов, Гамелн, пошукує Миколи Сахнова, брата, Лева Українського, Ониса Нужнова, з Мойсеева, губ. Саратовська. Є лист.

642. Павло Мельничук, Требель, пошукує когонебудь з Волинщини з просьбою о матеріяльну поміч. Є лист.

643. Василь Сергієв, Вецляр, пошукує Тимофея Волошенкі і Панкратія Волошенка. Є лист до них.

644. Стефан Тютюник, Вішен дорф, пошукує Каленя Митрофановича, брата. Перебував в Канаді. Є лист.

645. Артим Марчук, Віцендорф, пошукує Гната Павловича. Є лист.

646. Йосиф Білицький, Салцведель, пошукує Елі Білицького, Наума Ліщинського і Якова Бердяна, з Великої України. Є лист до кождого.

647. Іван Романчук, Цебст, пошукує Дамяна Івановича Єрійчука і других товаришів. Є лист до них.

648. Іван Черевко, Майнсдорф, пошукує Никифора Поліщука, з Залідниці, губ. Мінської. Є лист до него.

649. Генка Пирук, Острава, пошукує Андрія Пирука, брата, з Будилова, пов. Бережани. Є лист до него.

650. Алберт Савіцький, Салцведель, пошукує Віктора Антоновича Савіцького, брата, з Пісочної, Волинь. Перебував в Мізурі. Є лист до него.

651. Іван Магальник, Ґатерсштадт, пошукує Іцка і Соломона Магальника. Є лист.

652. Сергій Гаврилюк, Салцведель, пошукує свого шурина з Тогожа, Волинь. Є лист до него.

653. Макарій Дерещук, Салцведель, пошукує свого шурина, Григорія Боярчука. Є лист до него.

654. Василь Рудник, Бремен, пошукує Василя Козака, швагра, з Зашкова, пов. Золочів. Є лист до него.

З ЧЕХОСЛОВАЧЧИНИ.

655. Олекса Косинський, пошукує Пилипа Щербаня, Карла і Марії Шущкевич, зі Скали, пов. Борщів. Є лист.

656. Микола Олійник, пошукує Захарія Олійника, брата, з Дарахова, пов. Теребовля. Є лист до него.

657. Михайло Ткачик, пошукує Василя Ткачика, брата, з Долішної Ямни, пов. Добромиль. Є лист до него.

658. Михайло Дзюб, пошукує Захарія Дзюба, брата. Є лист до него.

659. Іван Кос, пошукує Івана, Миколи і Федька Коса і Петра Крука, братів з Комарна, пов. Рудки. Є лист до них.

660. Іван Патрайко, пошукує Евдокії Стецюра, сестри. Є лист.

661. Михайло Дорожинський, пошукує Павла Дорожинського, брата, з Настасова, пов. Тернопіль. Перебував в Канаді. Є лист до него.

662. Василь Тисяк, пошукує Василя і Анни Галів і Розалії Тисяк. Є лист до них.

663. Тома Гатіляк, пошукує сестри з Радохинець, пов. Мостиска. Є лист.

664. Степан Крижанівський, пошукує Василя Рогожинського, з Серафинець, пов. Городенка. Є лист до него.

665. Петро Сікар, пошукує Івана Ключки, брата. Є лист до него.

666. Василь Полола, пошукує Анастазії Падола, сестри. Є лист.

667. Федь Волчанський, пошукує Василя Волчанського, брата. Є лист.

668. Андрій Градовський, пошукує Степана Градовського, з Вишатич, пов. Перемишль. Є лист до него.

669. Орест Габлинський, пошукує о. Максима Березінського Поповича. Перебував в Канаді. Є лист до него.

670. Гринь Глухий, пошукує Марії Глухої, сестри. Є лист до неї.

671. Василь Дудчук, пошукує Кузьми Дідуха, з Русова, пов. Снятин. Перебував в Ніарку, Н. Дж. Є лист.

672. Гаврило Козак, пошукує Дмитра Козака, з Корчиняи, пов. Коломия, Івана і Ілька Гощулеів, з Королівки, пов. Коломия, і Нусі Богдановської з Вінкентівки, пов. Коломия. Є лист до кождого.

673. Стефан Мудрицький, пошукує Осипа Мудрицького, з Болехова, пов. Долина. Є лист до него.

674. Гринь Глухий, пошукує Марії Червінської, сестри. Є лист.

675. Др. Микола Кметь, пошукує Івана і Гринька Кметів, братів з Цеброва, пов. Тернопіль. Є лист до них.

Кождий, до кого є лист у сьому виказі, нехай подасть свою точну адресу, залучить марки і заадресуе:

UKRAINIAN NATIONAL COMMITTEE OF U. S.,

30 E. 7th Street, New York, N. Y.

а лист сей буде висланий.

Канцелярія У. Н. Комітету.

ФАРМА НА ПРОДАЖ.

71 акрова в Честер, Коннектікут, віддалена 2 милі від стації колійової, цілком загосподарована, дім великий, умебльований і всі инші будинки господарчі, 2 корови, 1 кінь, 2 безроги і 40 курок, косярка, грабарка, культівейтер, млинок, плуги, плужки, січкарня, 2 возя і всі инші машини і знаряди господарчі, значний запас сіна, соломи, збіжа і бараболь Ціна 6000 долярів, з чого 2000 дол. готівкою, решта на догідні сплати. Фарма та, яка положена над ставом, в гарній околиці, надаеся до держаня через літо бордерів. Голоситися на адресу:

OTTO H. DROEGE,

49 E. 7th Street, New York, N. Y. 43-44

ПЕРЕПИСКА З ЕВРОПОЮ.

(Українські часописи в Европі просяться о передрук).

Пошукую мого сина **Мечислава Кострy**, родом з Підгородя, рогатинського повіту в Галичині, котрий відїхавши з Америки до краю в р. 1914, зістав покликаний до війська і пізнійше мав дістатися в російської неволі. Хтоби про него знав дещо, прошу донести ласкаво на адресу: Katharine Kostra, 749 R. R. Ave., Olean, N. Y., U. S. A. 43

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

(Оголошення женитьби не приймаєсь. — За одно поміщення платиться 10 центів за стрічку (5 слів), два і більше поміщень 7½ цента за стрічку від кождого поміщення. Після сих цін дворазове оголошення з 6 стрічок виносить $1.00).

Не належиться ждати відповідий на листи в справі оголошень, подаваних на адресу „Свободи", бо на такі листи адміністрація не відповідає, але передає їх сторонам, які подали оголошенне. Від сторін належить сподіватися відповіди.

ДО КРАЮ! Хто хоче працювати на корабли кілька годин денно при легкім занятю, нехай звернеться до: GREENWICH LABOR AGENCY, 129 Greenwich St., New York.

Пошукую **ЄВДОКІЇ ФІЛЬ** з села Лежанівка, пов. Скалат, Галичина. Хто би знав про неї, або вона сама зволить зголоситися на адресу: ALEX GUDZ, 236 Ave. A, New York City. 43-44

Пошукую свого брата **МИХАЙЛА ЛИТОВИЦЬКОГО**, походячого з села Чорна, повіт Ліско, Галичина. Мае находитися в Нюярку або в околиці Ню Йорку. Хтоби о нім знав, най мене повідомить а дістане 10 долярів нагороди. Моя адреса: MARIA LITOWICKA, 145 Franklin Street, Johnstown, Pa. 43-48

ПОШУКУЮ робітника до чищеня вікон. Добра платня. Стала робота. Голоситись до: PEORIA WINDOW CLEANING CO., 121 N. Jefferson St., Peoria, Ill. 42-44

Пошукую свого сина **ФЕДЯ МЕМОС**, з села Вульче Гірне, пов. Турка, Галичина. Перебував в Небрасці звідки я дістала від него послідний лист. Я радаби, сину, тебе бачити, бо я хочу їхати до краю. Памятай, що я твоя мати, зголосися до мене або сейчас приїзджай. А як бракує тобі гроший на подорож, то напиши де ти пробуваєш а я тобі вишлю скільки потреба. Я жду на тебе нетерпеливо. Дам $10.00 нагороди для того, що подасть мені його адресу. Моя адреса: EVKA MEMOS, Box 73, Cheswick, Pa. 42-45

Пошукую свого стрика **ОЛЕКСУ КУРЧЕВСЬКОГО**, з Волі Баранецької, повіт Новий Самбір. Вже 19 літ перебуває в Америці враз з родиною. Хтоби о нім знав, або Ви самі Стрику, голосіться на адресу: АННА КУРЧЕВСЬКА, дочка Івана, 302 Sherman Ave., Newark, N. J. 43-45

ПОТРЕБА женщини до митя начиня в пекарняній лонч румі, $14.00 на тиждень, 10 годин праці денно; нема праці в неділі. Пожадана женщина яка говорить по українськи і польськи Голоситись: AUGUSTIN, 258 Warren St., Jersey City, N. J. 42-44

ЩОСЬ ДУЖЕ цікавого для кавалерів і вдівців. Пишіть, залучаючи 2-центову марку на адресу: ROYAL SALES CO., Station O, New York City. 25—

ПРОДАМ за $300 готівкою а $350 на сплату сім лотів, по 25x100 кождий які находяться в Merrick Heights, при Nassau and Schermerhorn St., два бльоки від Meadbrook Boulevard Long Island, перша стація від міста Фріпорт. Титул власности гварантований. На лотах є досить дерева. Голоситись прямо до властителя: W. T. WILD, Jr., 199 Claremont Avenue, Jersey City, N. J. 39вч43

ХТО має замір спровадити знакомих або родину з краю до Америки а жадає інформацій в тій справі, хай зголоситься до: 43—

LAW OFFICE,

49 E. 7th Street, New York City.

ФАРМА НА ПРОДАЖ

105 акрів землі, 50 акрів орної землі, 8 акрів ліса, решта лука і пасовиско, дім на 7 кімнат, 4 стайні для худоби, в части муровані, 12 штук рогатої худоби, 3 коні, 2 безроги, 75 кур, знаряди рільничі. Ціна сеї фарми $6.200. По близші інформації, просится писати до властителя: ADAM WISNIEWICZ, R. F. D. 3, Rome, N. Y. 40-44

ДАРОМ ФАРМИ ТУТ НЕ ДАЮТЬ, АЛЕ ТАНО СПРОДАЮТЬ!

Родимці! Єсли Ви хочете купити собі добру фарму, то прийдіть тут до Періш, Н. Й., де вже осілись Українці на фармах. Фарми є тут до вибору на купно, дорозші і дешевші. Примір: 38-43

1) Фарма 90 акрова, з будинками, 5 коров, 2 ялівки, 2 коні, кури і знаряди рільничі. Ціна $3000.00, вплати потрібно $1000.00.

2) Фарма 85 акрова, добрі будинки, 4 корови, 2 кревних коні, 2 безроги, 40 курий і знаряди рільничі. Ціна $4.500.00, вплати потрібно $2000.00.

3) Фарма 280 акрова, будинки, сад овочевий, 10 коров, 2 коні вартости $500.00, дріб домовий, знаряди рільничі. Ціна $6000.00, вплати потрібно $1500.00.

Фарму тут купите впрост від властителів, старих фармерів, а не від агента ані від жадної компанії. По близші пояснення пишіть або прийдіть до фармера:

А. КОЗАКЕВИЧ,

BOX 168, PARISH, N. Y.

НОВИНКИ.

Річні Збори У. Н. Громади в Ню Йорку.

В суботу 27. марта відбулись в Народнім Домі річні збори Української Народньої Громади в Ню Йорку. Присутних на зборах було около 200 членів. Збори були інтересні і провадились до 4-тої години рано в неділю. В результаті збори вибрали тойсам уряд, що був доси, давши йому довіре і похвалу за економічну реформу, яку він перепровадив при кінци минувшого року.

Збори приняли постанову, що членом У. Н. Громади може бути кождий Українець і Українка, що заплатять річну вкладку в сумі трьох долярів, або куплять бонд, виданий Громадою на сплачене довгів Народнього Дому.

Фінансовий звіт виказує, що від 1-го марта 1919 до 29. лютого 1920 року У. Н. Громада мала $64.584.66 доходу і $64.-471.09 розходу. На розхід зложились між иншими отсі цифри, які вдійсности є приходом для Громади:

Виплачено бонд 50 долярів;

Виплачено ноти 22.559 долярів і 57 центів;

Дано на морґеч 1.000 долярів;

Куплено дім на горі міста, 7.-632 долярів і 88 центів;

Закуплено інвентару додатково за 1.613 долярів і 54 центи.

Нині Українська Народня Громада в Ню Йорку має свої власні два доми, на яких тяжить, що правда, кільканайцять тисяч долярів довгу, але вже не так богато, як минувшого року. Уряд доложив всіх старань, щоб ті доми як найскорше виплатити, і заходи доволі увінчались. Старий уряд дістав від членів вотум довіря і його перевибрано знова одноголосно.

До екзекутиви У. Н. Громади входять: Іван Федун, предсідатель; Йосиф Мулярчук, касієр; Іван Добрянський, секретар фінансовий; Тимко Мілещук, секретар рекордовий; Петро Вільховий, заступник предсідателя.

Жадних почтових привілеїв не відбирано книгарни В. Крушельницького.

До „Свободи" було донесено новинку, яку й уміщено було в числі 30-тім з 9-го марта 1920, під наголовком: „Пошукують за нюйорським бізнесменом". У тій новинці, було сказано між иншим, що почтові власти відобрали книгарні В. Крушельницького право послугуватись почтою задля того, що ту книгарню оскаржено о нечесне провадженє інтересу. Ми довідуємось тепер з уст самого п. Крушельницького, що щось подібного ніколи не було. Почтові власти ніколи не відбирали йому жадних почтових привілеїв, і навіть ніколи не ставили в сумнів підприємства п. В. Крушельницького, яке він веде згідно з почтовими вимогами.

Індіяни протестують.

Делеґація, репрезентуюча Індіянів мешкаючих в Брітіш Колюмбії, є тепер в Отаві (столиця Канади). Вони протестують проти сего, що провінціональне правительство Брітіш Колюмбії хоче взяти від них землю, а дати повернувшим жовнірам, помимо сего, що тесаме правительство в році 1763 забезпечило їх, даючи їм великі обшари землі. Делеґація каже, що домініяльне правительство, потверджуючи таке право, завершило несправедливість для Індіян, яку воно практикувало через ціле півстоліття.

Лев не хотів боротися з бугаєм.

В Калексіко, Каліфорнія, арештовано й укарано директора цирку за те, що лев не хотів битися з бугаєм. Директор розголосив, що буде представлена боротьба льва з бугаєм, і сим способом стягнув величезну товпу народу. Однак коли випущено льва, він відказався напасти на бугая.

Пострілив сина, аби спасти його душу.

До одного зі шпиталів у Шікаґо привезено Френка Пінано, котрого власний батько пострілив з револьвера і тяжко ранив. Приарештований батько заявив на поліції, що він пострілив свого сина тому, аби спасти його душу. „Я скорше убю його сам, ніж має робити се поліція" — сказав старий батько. „Від кількох вже місяців мій син займався крадіжню і рабунком і я все був у страху, що його убе поліція. Я старався відмовити його від лихої компанії, однак надармо".

Проковтнула миш.

До шпиталю св. Томи в Лондоні (Англія) прийшла пані Лямберт і сказала, що вона проковтнула миш і тому є дуже хорою. „Я — сказала пані Лямберт — лягла спати о 3-тій годині пополудни разом з дитиною. Дитина, рухаючися, збудила мене. Коли я пробудилася, побачила миш, що перебігла по моїх грудях і скочила до мого рота, заки я мала час замкнути його. Я завсіди сплю з отвертими устами".

Суд присяглих узнав винними страйкових провідників у Канаді.

Дня 27. марта закінчилась у Вініпеґу розправа проти сімох робітничих провідників, котрі проводили ґенеральним страйком минувшого року. Розправа ся тягнулася більше ніж два місяці і була одною з найінтереснійших, яку Вініпеґ, а навіть ціла Канада бачили.

Всі обжалувані були оскаржені аж о сім проступків, з яких поважнійшими були: закид державної зради, викликуванє клясової боротьби, викликуванє страйку, підриванє довіря до правительства та заговір в цїли основання большевицького правлїння в Канаді.

Судії присяглі узнали пятьох оскражених, а се: Прічарда, алдермана Квіна, Айвенса, Армстронґа і Джонса — винними усіх сімох закидів; Брея винним одного закиду, а, се викликування публичного забурення; а алдермана Гіпа узнали зовсім невинним.

Розправа виказала, що всі оскаржені се дуже здібні і високо освічені люди, про що свідчить їх знаменна оборона і промови в суді, які увели в подив найвизначнійших адвокатів і судіїв. Особливо знаменною була промова Прічарда, про якого місцеві адвокати говорять що колиб він звернув своє знанне і здібности на поле правниче, то був би одним з найліпших адвокатів і не одному з теперішних адвокатів міг би відобрати хліб.

Будуть щепити пшеницю.

Канадійські фармери будуть „щепити" свою пшеницю проти ріжних недуг, як ржа, головня і т.д. Професори ботаніки в університеті в Кембрідж, Англія, робили проби і показалося, що можна буде плекати пшеницю і инше збіже відпорно на всякі зарази. Вони також виплекали новий рід пшениці, яка дала 96 бушлів зерна з акра.

Здичініє польських мілітаристів.

Про останну велику авантуру в соймі у Варшаві доносять польські ґазети ось що:

Вчорашнє засіданнє сойму покінчилося такими бурливими сценами, яких сойм дотепер не бачив. Викликала їх інтерпеляція людовців в справі переґляду жінок військовими комісіями. Підчас розправи над наглостю внесення підніс посол Вітос, що в часі теперішного побору військові комісії взивають мами, жінки і сестри поборових в цїли переведення лікарських оглядин. По сих словах зірвалася в цілім соймі страшенна буря. Чути було голоси: Се скандал! Се варварство! Навіть за німецького правлїння сего не було! П. Вітос промовляв далі. Сі оглядини відбуваються в присутности комісії, часто супроти людий, які не мають з тим нічого спільного. Військові змушують жінки розбиратися. Се обиджає сором і гідність жіночу. Се є обявом здичіння військовости, яка не почувається звязаною зі суспільностю, коли правительство позволяє на такі річи. Бесідник серед постійного гамору і нечуваного обурення цілого сойму просить о принятте наглости внесення.

По сім дістав голос міністер військових справ, ген. Лесневскі. Вже по перших словах обсипано його градом обидливих епітетів. Гамір в салі був такий, що ген. Лесневскі не міг скінчити своєї бесіди, а маршалок сойму вважав відповідним замкнути засіданнє.

Хотіли перепачкувати оруже до Ірляндії.

Лондонська часопись „Івнінґ Стандард" доносить, що відкрито заговірників, які перепачковували до Ірляндії оруже. Іменно дня 25. марта приарештовано коло берегів Ірляндії чужинецький корабель, котрий віз бочки від пива, однак в бочках замісць пива були карабіни і инша амуниція. Капітан корабля не дав вдоволяючої відповіди і відмовився подати імена тих осіб, котрим мало бути доставлене оруже. Його арештовано і відвезено до Лондону для перепровадження слідства.

СТАРОКРАЄВІ ПОСМЕРТНІ ВІСТИ.

Ольга Микицей, дочка бл. п. о. Микицея Димитрія, бувшого пароха в Делїєві, заосмотрена Найсв. Тайнами померла в Ясеневі у свого шваґра бл. п. о. Сірка, яко жертва тифу пятнистого, котрого набула при доглядданю хорого на тиф шваґра і сестри, дня 30. падолиста, 1919, в 48 році життя. Покійна була довгий час учителькою в Делїєві, повіт Станиславів, де своєю совісною працею коло виховання молодіжи, а заразом несеннєм помочі і поради тамошним мешканцям зєднала собі у них велику пошану і любов. Покійна брала живу участь в громадськім життю. В. Їй Память.

Михайло Блавацький, народний учитель, помер в січни 1920 року. Померший з молодечим поривом вступив до Укр. С. С., щоби в рядах борців виборонити красшу долю свому народови. В 1916 р. в боях під Потуторами дістався до російської неволі, в якій перебув 16 місяців. З вибухом революції вертає збіджений знов до У. С. С. і бере участь в дальших боях. В українсько-польській війні при першім відвороті занедужавши на тиф, дістався зі шпиталю до польської неволі. Однак не суджено було йому перебути се ярмо. Перебувши 7 місяців в таборі в Вадовичах, попав в сухоти, а випущений перед смертю з табору, помер по двох тижнях в 24 році життя в дома в Підлісках малих коло Львова, лишаючи по собі глубокий жаль у рідні та знакомих. В. Ї. П.

СПИС ПОЛОНЕНИХ УКРАЇНЦІВ, ЩО ПОМЕРЛИ В РОСІЙСЬКІМ ТАБОРІ ПОЛОНЕНИХ В НОВОНИКОЛАЄВСЬКУ.

Митрополичий Ординаріят одержав неурядовий спис полонених української народности, що померли в таборі полонених у Новониколаєвську, Томської губернії на Сибірі по март 1918 р. Ось імена померших: 1) Добруш (чи Лобуш?) Степан, літ 27, родом із Сквапави нової, інф. 19 п. к. о. 2) Гуцул (Гуцул?) Микола, літ 42, родом із Коломиї, ополч. 36 п. 3) Юнарлюк Онуфрій, літ 56, цивільний полонений. 4) Кравчик Юрко, літ 31, родом із Ясеня, інф. 89 п. п. 5) Подар Михайло, літ 24, родом із Дрогобича, 23 п. кр. о. 6) Петрів Дмитро, літ 26, родом із Борислава, 3. п. уд. 7) Андрухів Іван, літ 24, род. з Підмихайловець, 55 п. п. 8) Арійя Іван, літ 29, родом із Вижниці на Буковині, 36 п. кр. о. 9) Альдья (?) Петро, літ 37, 70 п. п. Олеша. 10) Базарко Нестор, літ 36, 19 п. кр. о. Довиєків (?) може: Довжнів, у Сокальщині. 11) Боркин Петро, літ 27, 19 п. кр. о. Чопадмеєи (?). 12) Думенко Іван, літ 32. 13) Новосад Мартин, літ 23, 19 п. кр. о. Довжнів. 14) Онищук Микола, літ 27, 19 п. кр. о. Конюхи. 15) Пилинич (може Пилипич) Степан, літ 25, 19 п. кр. о. Долина. 16) Юрчишин Дмитро, літ 22, род. Путашиче (може: Путятичі, або Путятинці?) 77 п. п. 17) Антонович Войтко. 18) Блошка Павло. — Спис сей подав фельдфебель Гайнрих Крамер, тепер судовий офіціял краєвого суду в Зальцбурґу, в Німецькій Австрії. В таборі полонених у Новониколаєвську був він занятий у канцелярії табору полонених і зробив свій спис після тамошних російських урядових актів. Та мимо того може бути, що дехто з поданих таки жиє, бо прим. із Німців, які були в його списі, як померші, один повернув живий і здоров до дому. З другогож боку сей спис не повний. Богато померло там на заразливі недуги. Разом померло 1000 до 1500 людий.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ОПОВІСТКА.

Повідомляю моїх Впов. Пацієнтів, що з причини моєї хвилевої неприсутности в місті, мій офіс буде зачинений від пятниці дня 2-го квітня до неділі дня 11-го квітня. Тому прошу Вп. Пацієнтів здержатись на сих кілька днів зі своїми потребами в лікарській помочи. 41-44

DR. L. MENDELSON,
272 Montgomery St., Jersey City, N.J.

СПІРІТУАЛІЗМ.

Богато пишуть тепер по ґазетах про викликуванє духів. Много родичів і близких померших жовнірам у війні шукають способу з ними поговорити, до них зближитися. Віра їх видко є дуже невистарчаюча і так, як деякі у циганки питають долі, так вони йдуть до спірітуалістів на сеанси і там через мэдіюм (якусь особу) і таблиці, що їх зовуть „віджа", кличуть духів померших до говорення. З огляду на те, що такі люди, як Конан Дойл і Олівер Додж попирають спірітуалістів, справа виглядає на поважну. Однак крім того одного, що душа людська є безсмертна, і по смерти чоловік істнує в світі духів, нічого дотепер не доказали спірітуалісти. Дурниці, які ті „духи" говорять загально, переконують кождого, що се не є жадні духи, що говорять, і вчені не можуть найти способу переконати людий, щоби то було щось поважного. В темноті серед ріжних обставов нервова особа настроєна дається легко ошукати штукарям. Богато людий на таких сеансах тратять нерви, або прямо дуріють.

Була колись альхемія, що хотіла робити золото і діяменти, була і ще є астрольоґія, що зі звізд думала всьо толкувати, але нині остало з них те, що є дійсне: хемія й астрономія, дуже докладні науки, а також само з того спірітуалізму остане віра в безсмертну душу і Бога, а проби зі столами і кружками до викликування духа назад на сей світ до говорення з ними, були і є все крайно небезпечними для здоровля і нервів. Віри в позагробове життє годі учитися на таких сеансах; вона основується на Божім обявленню, непомильнім Святім Письмі. Церква все осуджувала того рода експерименти і грíхом є брати участь в таких викликуваннях духів.

Коли спірітуалісти кажуть, що вони хочуть навчити людий віри в позагробове життє і вічність і потішити тих, що сумують по страті дорогих осіб, то миляться дуже. Бо, як каже Св. Письмо: „Мають Мойсея і пророків. Як не хотять їм вірити, то не повірять і тим, що встали би з померших". Як хто не вірить в Бога і Його обявленне, то „віджа" не дасть йому віри, а радше забере і ту, що її має. Матеріялістів, що не вірять в душу і Бога, тою дорогою не наверне ться.

УКРАЇНСЬКА ҐАЗЕТА В ЧЕРНІВЦЯХ.

В Чернівцях, на Буковині, виходить українська соціялістична тижнева ґазета п. з. **„Воля Народа"**.

Буковинські Українці що живуть на чужині в Злучених Державах і в Канаді, повинні піддерти свою ґазетку передплатою.

Сей тижневник коштує на Буковині 50 корон річно, а до Америки ціна буде щонайменьше подвійна. Се бувші корони австро-угорські, яких обіг обмежений імовірно тільки на Буковину і на заняту Румунами Трансильванію. Який їх курс на румунські леви (леї) або на доляри, — не звісно.

Передплата на доляри для Українців в Америці буде імовірно 1 до 2 доляри річно.

Адреса така:
VOLA NARODA, ul. Shkilna 6, Czernowitz, Bukovina, Europe.

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ЙОНҐСТАВН, О. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 230, відбуде свій мітинґ в трету неділю по першім, то є на 18. цвітня, з тої причини, що на сю неділю припадає Великдень. — І. Війтик, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 292, повідомляє всіх своїх членів, що мітинґ, який мав відбутися 11. цвітня, то є на сам Великдень, відкладається на 17. цвітня, то є на суботу вечером, точно о годині 6.30. Обовязком кождого члена явитися. Секретар здасть квартальне справозданне, а також мусимо вже якось порішити залеглі справи, щоби не було опісля нарікання. Котрий член не явиться і не подасть причини, заплатить $1.00 кари, а урядник $2.00. — С. Чорний, предс.; Д. Запотічний, кас.; Н. Кізел, секр.

ЕЛІЗАБЕТПОРТ, Н. ДЖ. Тов. „Запорожська Січ", від. 234, повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітинґ зістав перенесений з дня 11. цвітня на день 18. цвітня і відбудеться о годині 2-гій пополудни в гали звичайній. Се сталося з тої причини, що на 11. цвітня припадає Великдень. Проситься всіх членів, аби кождий явився на сей мітинґ, бо є важні справи до полагодження. — П. Королишин, пр.; С. Чечель, секр.; Л. Мандзій, кас.

РОН, ПА. Бр. Преображення Господнього, від. 29, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що тримісячний мітинґ відбудеться дня 12. цвітня, то є в понеділок, о годині 6.30 вечер, в гали парохіяльній. Позаяк мітинґ припадав на саму Воскресну Неділю, то з тої причини його відложено на другий день. Проситься всіх членів, аби прибули на той мітинґ, бо є дуже важні справи до полагодження. Довгуючі члени мають вирівнати свої місячні вкладки, бо инакше будуть суспендовані. Котрий член не явиться на сей мітинґ, заплатить кару $1.00, а урядник $2.00. — В. Федак, секр.